

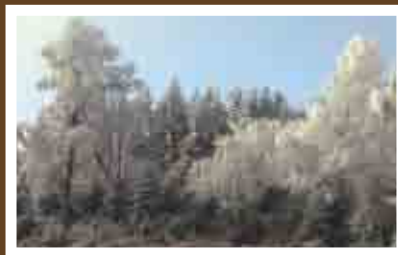
Ročník 5 / číslo 1
leden 2016

30,- Kč / 1,50 €
nebo výhodné předplatné

MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ

HORY – ZÁPAD

Z obsahu:

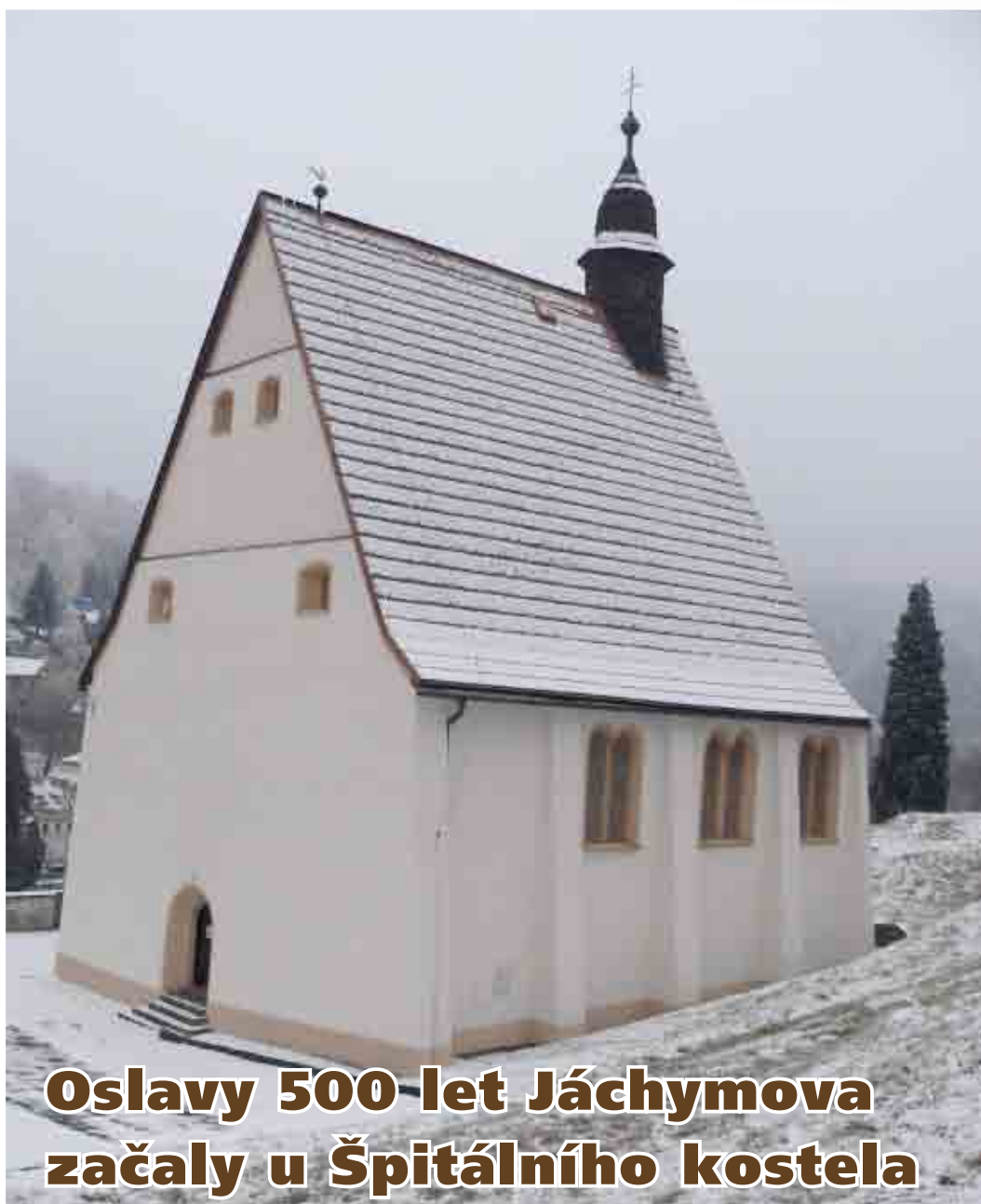
*Krušnohorské lesní hospodaření
Čtěte na str. 4*

*Jak vznikl Ski areál Potůčky
Čtěte na str. 14*

*Krušnohorské tisíčovky (3. část)
Čtěte na str. 20*

**Oslavy 500 let Jáchymova
začaly u Špitálního kostela**

Vinš 2016

Připsali jsme si na hřbet další křížek, rok 2015 je minulostí. Nechceme ho komentovat ani hodnotit. Toho jsme si užili dost prostřednictvím všech možných i nemožných médií, od všech možných i nemožných „povolanců“ představitelů i nepředstavitelů. Předkládáme vám proto jen prosté, avšak i v jinotajích stále platné přání od posledního krušnohorského zemědělce z Bludné, kterého jsme představili rozhovorem v lednovém čísle Luftu 2014.

Každý z nás je přece tak trochu hospodářem na svém „gruntu“, a proto se k přání pana Repky pro rok 2016 připojujeme i my.

Vaše redakční rada
foto: Michal Urban

Vinšujem vám šťastný nový rok 2016,
zdravia dobrého, pokoja stálého,
hojnosti, prajnosti, veselosti,
abyste mali všetkých vecí dosti,
abyste mali toľko jalovíček jako v hore jedliček,
abyste mali toľko býčkov jako v hore bučkov.

Vinšujem aj pánu gazdovi,
aby vychoval pekné veľké voly,
vinšujem aj pani gazdinej,
aby vychovala veľké svíne,
aby jej kuri, husi a kačence dobre žrali,
aby sa vám ovečky dobre šikovali.

Toto vám vinšuje František Repka starý!

Z obsahu / Aus dem Inhalt

Téma: Krušnohorské lesní hospodářství (1. část)	
Thema: Forstwirtschaft im Erzgebirge (1. Teil).....	4
Ze společnosti a kultury: Zajímavé kulturní a sportovní akce v regionu	
Kultur und Gesellschaft: Interessante Kultur- und Sportveranstaltungen in der Region	8
Aktuality: 500 let města Jáchymov	
Aktualität: 500 Jahre Stadt Jáchymov	9
Historie: Špitální kostel v Jáchymově	
Geschichte: Spitalkirche in Jáchymov	10
Ze společnosti a kultury: Zahájení adventu na Hřebečné	
Kultur und Gesellschaft: Eröffnung der Adventszeit in Hřebečná	12
Ze společnosti a kultury: Rozsvícená Nejdecká křížová cesta	
Kultur und Gesellschaft: Beleuchteter Kreuzberg in Nejdek	13
Rozhovor: S majitelem Ski areálu v Potůčkách Markem Plachým	
Gespräch: Mit Marek Plachý, dem Eigentümer des Skiareals in Potůčky	14
Hory a lidé: Perninský rodák – herec Karl Enzmann	
Gebirge und Leute: Landsmann aus Pernink – Schauspieler Karl Enzmann	16
Hory a lidé: Okrsek Boží Dar horské služby	
Gebirge und Leute: Der Bergwachtbezirk Boží Dar	18

Ze společnosti a kultury: Divadelní soubor Jirásek v roce 2016	
Kultur und Gesellschaft: Theatergruppe Jirásek im Jahr 2016	19
Z naší přírody: Krušnohorské tisícovky (3. část)	
Aus unserer Natur: Tausender des Erzgebirges (3. Teil)	20
Aktuality: Novoroční sousedská vycházka v Perninku	
Aktualität: Neujahrsspaziergang in Pernink	22
Aktuality: Deska Františka Palackého opět na svém místě	
Aktualität: Die Gedenktafel des František Palacký ist wieder an ihrer ursprünglicher Stelle	23
Ze společnosti a kultury: Roháči v Potůčkách	
Kultur und Gesellschaft: Roháči in Potůčky	23
Tip na výlet: Krušnohorským Semmeringem na běžky do Porolavi	
Ausflugstipp: Langlaufausflug vom Erzgebirgs-Semmering bis ins Rohrlautal	24
Aktuality: Po stopách Jana Petrlíka	
Aktualität: Auf der Spur von Jan Petrlík	26
Recept měsíce: Domácí maso na pivo	
Rezept des Monats: Hausgemachtes Fleisch auf Bier	27
Boží Dar: Ježíškovy vánoční trhy	
Boží Dar: Christkindl Weihnachtsmarkt	28
Ze společnosti a kultury: Rybova mše v Horní Blatné	
Kultur und Gesellschaft: Weihnachtsmesse von J. J. Ryba in Horní Blatná	29

Ročník 5 / číslo 1
LEDEN 2016

MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY – ZÁPAD
Registrace MK ČR E 20467
Vydavatel KRUŠNOHORSKÝ LUFT, o.p.s.
IČ 29160154
Ředitel Jiří Kupilík

Sídlo - Adresa redakce
Komenského 299, 362 37 Horní Blatná
Kontakt tel: 602 415 187
E-mail: herzgebirgeluft@seznam.cz
www.krusnohorskyluft.cz

Bankovní účet 253184266 / 0300
IBAN: CZ53 0300 0000 0002 5318 4266
BIC: CEKOCZPP
Cena výtisku 30 Kč/ks
Předplatné pololetní
V místě distributora 150 Kč/6ks
Poštou na doruč. adresu 300 Kč/6ks
Do zahraničí poštou: 18 EUR/6ks

Inzerce cena podle velikosti a opakování tisku po dohodě s vydavatelem 602 415 187
E-mail: herzgebirgeluft@seznam.cz

Redakční rada
Jiří Kupilík, Lenka Löfflerová,
Michal Urban, Pavel Andrš,
Ulrich Möckel, Eva Skalníková,
Václav Kupilík, Petr Mikšíček,
Hanus Hron, Martin Liška

Foto na titulní stránce: Jiří Kupilík
Logo Lenka Michaluková
Kulturní programy Jana Picurová
E-mail: picu.japicu@gmail.com
Sportovní akce: Eva Nduwimana
evanduimana@gmail.com

Distributoři
Abertamy - Lenka Löfflerová
Boží Dar - Jitka Peřina, Karel Picura
Horní Blatná - Eva Chlumská, Jiří Kupilík
Jáchymov - Jaroslav Oheč
Lesná - Dana Waldsteinová
Merklin - Hedvika Roznerová
Myslivci aj. - Ivana Pečimúthová
Nejdek - Alena Veselá, Pavel Andrš
Německo - Ulrich Möckel
Pernink - Kristina Košnerová
Potůčky - Lenka Štrauchová
Pstruží - Anna Heranová
Srní - Ivan Medek

Prodej
Abertamy - Maso Zacharda, U Březiny, infocentrum
Boží Dar - Konzum Čáda, infocentrum
Horní Blatná - U Gity, infocentrum
Jáchymov - muzeum, infocentrum
K. Vary - Krajská knihovna - infocentrum
K. Vary - Z. Štréblová
Nejdek - trafika, hotel Anna, lékárna
Nejdek - Jamajka, trafika Pospíšil, infocentrum
Ostrov - Dům Kultury, Infocentrum
Pernink - U Patrika, květinářství
Pernink - benzinová pumpa, infocentrum
Sokolov - Klášterní kostel sv. Antonína
Tisová - Kukačka
Vysoká Pec - obchod - potraviný

Další distributoři jsou vítáni!

Náklad 900 kusů

Uzávěrka příspěvků do příštího vydání měsíčníku je 3. 2. 2016.

Naši předkové tento problém neměli. Jejich život byl stálý, a když už se něco změnilo, stalo se to jednou za dvě tři generace, že si toho člověk sotva všimnul. A tak jsme se v té stálosti pohodlně zabydleli a jediná reakce nás starců vůči těm mladým zněla: „Tohle za našich mladejch let nebejvalo.“

Bohužel, nebo snad bohudík, proměnlivost světa se věčně ignorovat nedá. Protože změny nejenže jsou, ale rychlost jejich vý-

skytu se bez omezení nepřetržitě zvyšuje. Pokud si koupíme nový televizor, mobil, počítač a on nám již cestou domů začíná stárnout, dá se to přežít. Ovšem když se život v jedné části světa postupně mění až tak, že z něho miliony prchají do jiné části světa, pak to musíme vzít na vědomí. I když nás to obtěžuje, bez ohledu na to, zda nás obestírá soucit, nebo preferujeme střelbu do nafukovacích člunů uprchlíků.

Nekonečnost změn, realita, žádný sen

Změny, a myslím všechny změny, je možno mírnit, oddalovat či přibližovat, avšak není možno se jim trvale vyhnout. Čím rychleji si to uvědomíme, tím dříve pochopíme, že každá změna je jen normální součástí našeho života. Pochopitelně takové tvrzení by měl autor doložit důkazy. Snad čtenářům postačí, když uvedu jen první dvojčíslí svého rodného čísla „25“. Ale je také možné, že všechno je úplně jinak.

Hanuš Hron

Hanuš Hron, ročník 25

Milý Lufte a Herzgebirge!

Velice rád bych vám poblahopřál k novému roku 2016. A pochopitelně, aby to bylo slavnostní, mělo to být ve vzletných verších. A tady je ten kámen úrazu. Jak najít české slovo, co se rýmuje na „Luft“ nebo „Herzgebirge“. Snad mně proto prominete, že vás drobátko, leč s citem počeštím.

Milý Krušnohorský vzduchu,
stále piš ve stejném duchu,
co je libo mému uchu,
radostí ať volám juchu.

A ty sličné Krušnohoří,
co na túrách mé tělo moří,
místo tebe nikdy k moří,

což mně navíc kapsu spoří.
Tož vám přejem' v krátké sloce
dál nás těšte v novém roce,
pro pohodu, pro štěstí
a naše malé radosti.

**To vám přeje v úctě sklon
jistý z Nejdku Hanuš Hron**

PF 2016 (Už nejsme štěňata – Luft 12/2015)

Už to fakt není štěně
však stále čilý a mlád,
přátelé z redakční rady
mají nám vždy co dát.

Díky moc za to, že vás máme,
o Krušných horách víme víc,
věříme, že jako dosud všichni to dáte,
a společnou radost budeme mít.

Zdraví, inspiraci a sílu
vždy, když přiložíte ruku k dílu.

Dobrý rok vám příznivci
LUFTu přejí,
Herzgebirge „duhu“ každý
měsíc chtějí.

**Anna Heranová a vaši věrní
čtenáři ze Pstruží**

Zahájení oslav 500 let Jáchymova

Na Nový rok 1. ledna 2016 jsme v Jáchymově zahajovali nejen rok 2016, ale také oslavy 500. výročí založení našeho města. V 15 hodin jsme se sešli u nejstarší dochované stavby Jáchymova – Špitálního kostela. Popřát nejen Jáchymovu, ale i svým známým a sousedům přišlo spoustu lidíček a Špitální kostel doslova ožil.

Symbolicky přesně v 15:16 se rozezněl kostelní zvon a jubilejní rok 2016 v Jáchymově byl zahájen. Přání městu a všem jeho obyvatelům zazněla z úst starosty Bronislava

Grulichy, místostarostky Ingeborg Štikové a Petra Fialy. Nakonec byl nakrojen slavnostní dort, který jistě všem chutnal. K zakoupení byly nové upomínkové předměty, vytvořené právě k oslavám 500. výročí založení Jáchymova.

Děkujeme všem, kteří s námi přišli zahájit tento pro Jáchymov významný rok, a věříme, že ho oslavíme tak, jak si Jáchymov zaslouží.

**za Informační a kulturní
centrum Jáchymov
Markéta Kutějová**

Jubilejní dort

Krušnohorské lesní hospodářství (1. část)

Krušné hory vždy oplývaly bohatstvím nejen ve svém podzemí ukrytém lidským zrakům, ale minimálně stejnou měrou i bohatstvím na svém povrchu ve formě nádherné divoké přírody. Zatímco rudné podzemí bylo v průběhu staletí člověkem nenávratně vyčerpáno, les jako hlavní představitel zdejší přírody všechny útrapy způsobené lidmi přežil a nabízí jim sebe i své produkty plnou náručí dodnes.

Ještě před pouhými osmi sty lety se v naší oblasti rozkládal neprostupný prales, krajina byla téměř liduprázdná, rušená jen příležitostnými návštěvami lovců divoké zvěře a prvních hledačů nerostného bohatství, rýžováním podél horských bystřin. Ti se ve zdejší kraji údajně objevovali již v dobách osídlení Čech keltskými Bóji. První větší pohyb obyvatelstva nastal až v důsledku kolonizace za panování českého krále Přemysla Otakara II. kolem roku 1250. Přicházeli osadníci převážně z německy mluvících zemí.

Osídlování probíhalo rámcově ze dvou důvodů. Za účelem zemědělským se na vybraných místech vyklučil (vypálil) les a vznikaly osady, tzv. „grüny“, převážně na úpatí hor na Jáchymovsku a Ostrovsku, například Konradsgrün, Weidmesgrün (Vykmanov), Hüttmesgrün (Vrch), Gesmesgrün (Osinov), Pfaffengrün (Popov) atd., v této oblasti těžba nerostů na-

stala až později. V části hroznětínské, nejdecké a jindřichovické se začalo s rýžováním a těžbou hlavně železa, mědi, cinu a stříbra podstatně dříve a kolonizace a vznik osad probíhaly podél říčních toků vzhůru do hor, a to hlavně po přechodu rýžování na těžbu v podzemí (v zimě se rýžovat nedalo, a tak se prospektori vraceli do níže položených center, s postupem hlubinné těžby se začaly osidlovat i nehostinné náhorní plošiny hor). V těchto dobách lidé využívali les neomezeně podle svých momentálních potřeb, vedle klučení ploch k osídlení i pro výstavbu obydlí, k otopu a postupně pro potřeby těžby, zpracování rud, výrobu dřevěného uhlí, ale i jako pastvu pro svůj dobytek. To znemožňovalo přirozenou obnovu lesa a zanedbané paseky se stávaly trvalými pastvinami, případně loukami. Tak vzniklo velké množství po lesích roztroušených enkláv. Teprve tato soustavná kolonizace začala mít

rozsáhlý vliv na zdejší lesy. To hlavní ovšem přišlo o něco později hlavně na Jáchymovsku.

V dvacátém kázání znamenitého jáchymovského pastora Johannese Mathesia (1504–1565) se říká, že před založením města „byla okolo tohoto údolí velká pustina, kde před tím sídlili jen jeleni a medvědi“. Vypráví se tu dále o nálezu stříbra a o velkém stěhování do tohoto prostoru. Tento mocný příliv oby-

vatelstva, počínající v roce 1516 založením Jáchymova (a v roce 1529 Abertam, v roce 1532 Perninku a Horní Blatné a 1533 Božího Daru), a velká důlní činnost měly neblahý vliv na lesy.

V okolí důlních objektů se vytvořily sídliště, šmelcovny a jiné závody, a pokud byl dostatek dřeva, těžili ho horníci se souhlasem Šliků libovolně podle potřeby a často i nad ní, volně v lesích

Výroba dřevěného uhlí v milířích u Jáchymova kolem roku 1910, stejně se dříví pálilo i ve středověku

pásli dobytek a velmi rychle je v blízkém okruhu horního města ničili. Lesy pustly a vzdalovaly se čím dále tím více jáchymovskému údolí. Již roku 1530 upozorňuje na pustošení lesů slavný Jáchymovan Agricola ve svém spise *Bermanus*, když mluví o dolování v odlesněných kopcích. Potřeba dřeva byla obrovská, nejen pro výstavbu 1 200 domů v Jáchymově během dvaceti let, hlavně však pro doly a nejvíce snad pro 13 velkých hutí na stříbro.

Začíná proto brzy starost rozhodujících činitelů o osud lesů, s jejichž dřevním bohatstvím souvisel osud dolů, a prvotní libovolné brání dřeva z lesů začalo být omezováno. Ve šlikovském horním řádu z 2. srpna 1518 ještě o lesích není žádná zmínka. Avšak již v městských statutech jáchymovských z roku 1528 se pro lesy, propůjčené krátce před tím Šliku městu na dobu tří let, omezení objevují. Zavádí se dohled nad lesy prostřednictvím lesního

a hajných, stanoví se lesní činže a výkazné (akcidence), omezuje se množství dříví pro jednotlivce, uhlíři se vykazují do lesů odlehlých apod. Také šlikovská darovací listina z roku 1530, již se městu dostalo rozsáhlého lesního majetku, má ustanovení o šetření lesů a jejich hájení lesníky. V obsáhlém šlikovském horním řádu z 26. září 1541 se pouze v třetí části „Von den Hütten Herren“ uvádí: „Mohou (tj. majitelé hutí) také těžiti dřevo na uhlí, od jednoho látra, ne více, daň 4 bílé groše dáti a dřevo má na délce 2½ freyberského lokte míti.“ Od roku 1530 vlastní město rozlehlý lesní majetek, který však nespravuje zcela samostatně, nýbrž za dozoru horního hejtmána (správce), který hájil zájmy dolů a jejich potřeb, mezi něž na prvním místě náleželo dříví. A doly zpočátku nenáležely městu, ale vrchnosti, nejdříve šlikovské, později královské.

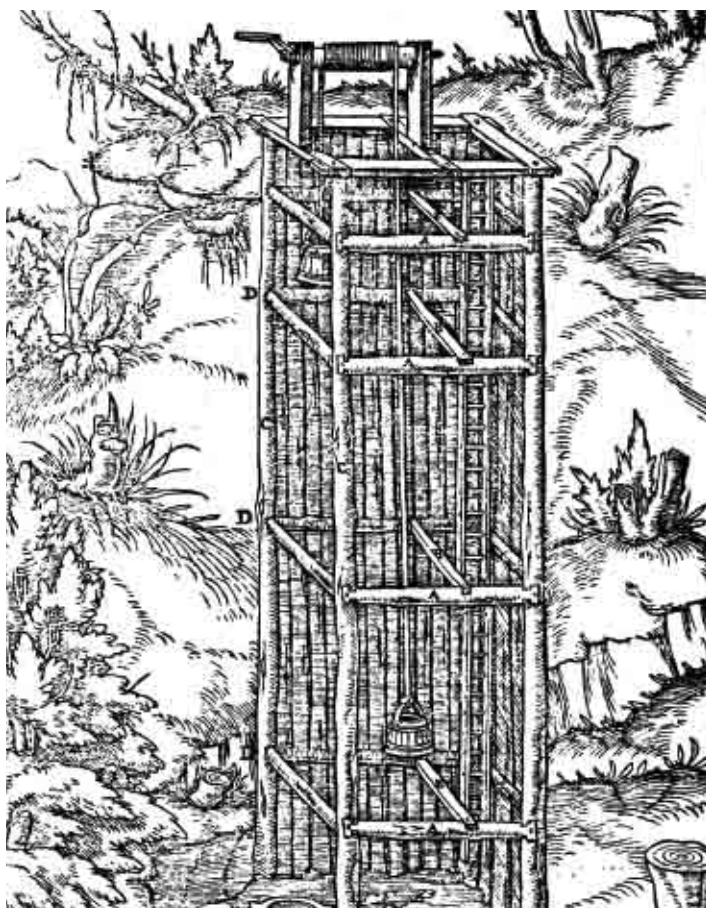
Jeden z těchto správců, Matyas Enderle, vydává v roce 1538 lesní

řád pro městské lesy pod názvem „Regal und Ordnung das Holz zu erhalten und zu ersparen vor dir berkwerk und der nachkommen den Einwohner in sankt Joachimstal“. Je nejen jedním z nejstarších lesních řádů v Čechách (pravděpodobně nejstarší po lesním řádu chebském), ale svým bystrým a pokrokovým pojetím lesního hospodářství zdaleka přesahuje svou dobu. Enderle, též zvaný Enderlein, pocházel ze Zwönitz v Sasku, byl nejdříve kantorem a školmistrem ve Schneebergu, později šichtmistrem a od roku 1537 purkmistrem Šliků a konečně (1550–1556) královským správcem v Jáchymově. Řád je návrhem určeným jáchymovské městské radě. Zda se tato rada tímto řádem zabývala, nevíme, ovšem v instrukci pro Wolfa Wiehela, císařského správce jáchymovského a nástupce Enderleho, vydané roku 1557 v Praze, ukládá se tomuto důrazně za povinnost dohled

nad lesy za časů Šliků nepořádně vykácených a zničených a příslušným myslivcům a lesmistroví (verordnete Jäger und Waldmeister) pilná ochrana lesa a uvedení těžeb do pořádku. V císařském reskriptu z 31. ledna 1557 nacházíme následující zmínku: „A v tom i ostatním, lesů a dřevin se týkající, třeba od nynějška řídit se ustanoveným lesním řádem, vyhotoveným naším vrchním hejtmanem nebo správcem.“ To opravňuje k domněnce, že tímto lesním řádem myslí se řád Enderleho. Že se však podle tohoto řádu v lesích nehospoďarilo, ukazuje nám jednak lesní řád krále Ferdinanda I., vydaný v roce 1560 pro schwarzenberské a jáchymovské lesy, a stejně koncipovaný, ale poněkud rozšířený lesní řád císaře Maxmiliána I., vydaný 16. září 1564 pod názvem *Instruktion vundt Waldt-Ordnung*.

Lesní řád císaře Maxmiliána

Tento obsáhlý lesní řád je důle-

Spotřeba dřeva v nesčetných důlních a hutních provozech byla obrovská (Agricola 1556)

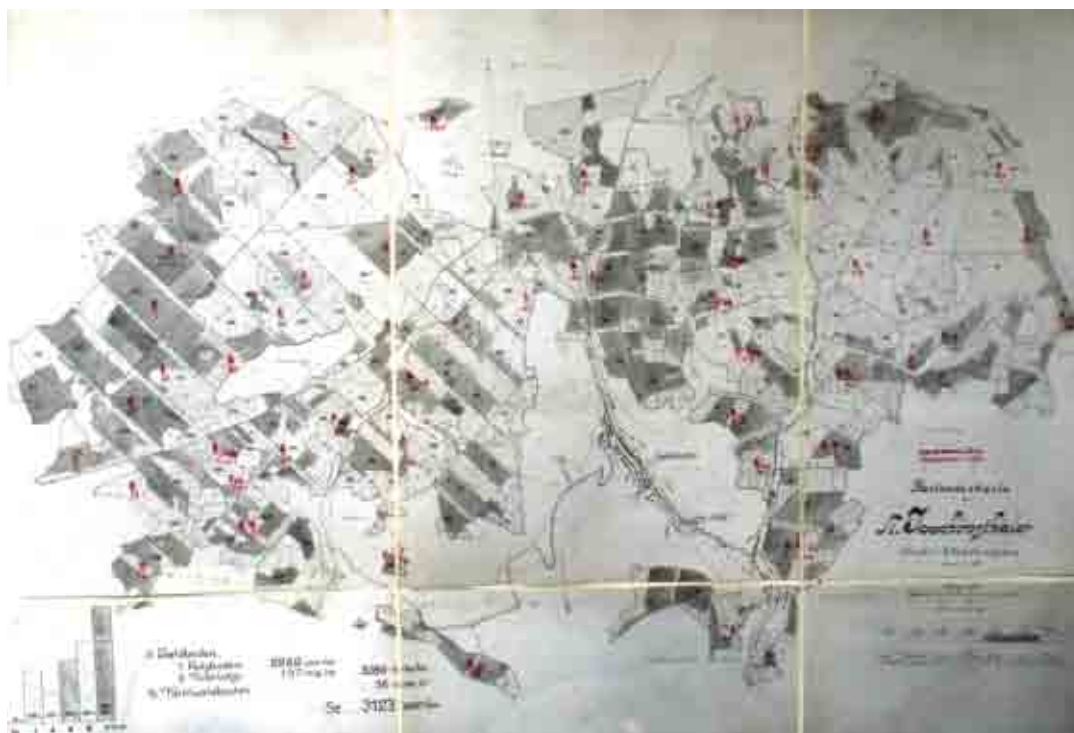

žitý tím, že podle něho a se skoro stejným obsahem byly téměř po 200 let vydávány další jáchymovské lesní řády, podle nichž se ve zdejších lesích hospodařilo. Po zhodnocení panujícího stavu ukládá ve zkratce následující. Polesný a jeho podřízení hajní (prvním polesným v úvodu lesního řádu jmenovaným byl Salamon Wolf) ustanovují se nejen v dozoru nad císařskými, ale též nad městskými lesy jáchymovskými tak, že bez jejich vědomí tu nesmí být žádné dříví vykáčeno a odvezeno. Napříště mohli obyvatelé města bráti ve svých, ale i císařských lesích jen suchary a ležící dřevo. Od lesní činže bylo osvobozeno palivové a stavební dříví pro školy, špitály, kostely a radnici a veškeré ležící a suché dříví v městských lesích. Mimo to pro město Jáchymov bylo povoleno bez činže potřebné dřevo na prkna se svolením vrchního úřadu a polesnému bylo zapláceno výkazné. V případě zvláštní potřeby, na kterou by nestačilo ležící dřevo, mohlo být vrchním úřadem jen zcela výjimečně povoleno stojící zdravé dřevo, po předchozím vyznačení polesným a zaplacením příslušné činže. Bez činže mohly být zásobeny též některé doly jako Sv. Barbora, Prüllen Stollen, Sv. Daniel, Sv. Eliáš, případně po předchozím povolení i některé budovy, avšak jen tehdy, když nebylo dostatek vhodného ležícího dřeva.

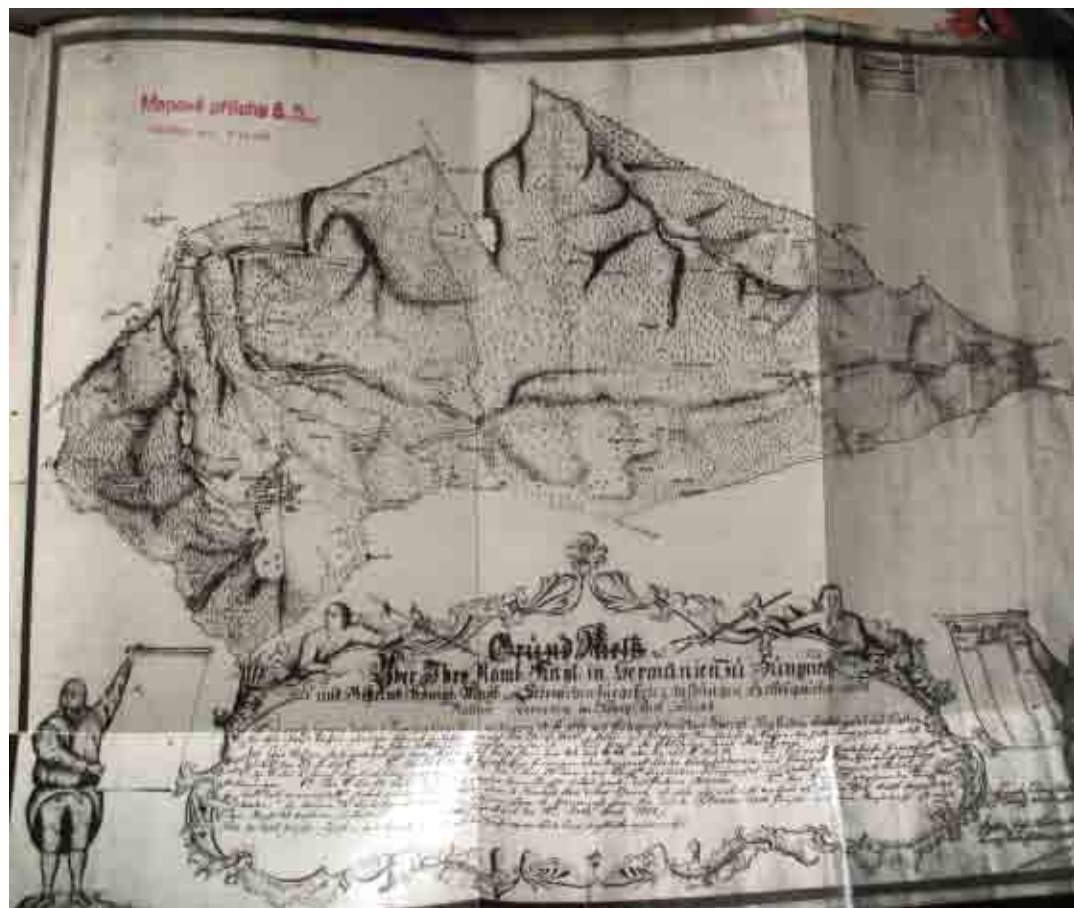
Lesní řád zakazoval královskému městu Horní Blatná, jak tomu bylo doposud, bráti dřevo bez činže podle libosti z okolních lesů a totéž hornímu městu Boží Dar, jak z jeho vlastního revíru, tak z lesů jáchymovských, a dovoloval zde taktéž brát jen souše a polomy s povolením polesného a hajných.

Pastva dobytka v těchto lesích byla umožněna jako dříve, až na kozy. Pouze chudí lidé mohli v určitém množství na vykázaných místech pást kozy tak, aby nebyly ničeny mlaziny.

Lesní činže a výkazné (akcidence) bylo stanoveno následovně (vyjmenováváme jen některé druhy v lesním řádu uvedené):

Mapa z roku 1932 zobrazující stav jáchymovských městských lesů v roce 1844

Mapa z roku 1794 zobrazující území bývalých schwarzenberských lesů v prostoru mezi Božím Darem a Horní Blatnou vymezené v roce 1564 na základě dohod mezi saským kurfiřtstvím a Českým královstvím

- za 60 kmenů třípid'ových důlního dříví 1½ zlatých a výkazné 4 bílé groše,
- za 60 kmenů pětipid'ových stavebního dříví 4 zlaté a výkazné 6 bílých grošů,
- za 1 bednářský kmen 4 bílé groše a 4 bílé feniky výkazného,
- za 1 strom na šindel nebo prkna čerstvý 6 bílých grošů, výkazné 4 bílé feniky,
- za 1 javor 4 bílé groše a výkazné 4 bílé feniky,
- za 1 buk 3 bílé groše a stejně výkazné,
- za 1 hromadu bukového dřeva 4 bílé groše a výkazné 3 bílé feniky,
- za 1 hromadu měkkých vývrátů 12 bílých feniků a výkazné 2 bílé feniky,
- za 1 kopu výrostků 12 bílých feniků a výkazné 3 bílé feniky,
- za 1 kopu tyčí 8 bílých grošů a výkazné 7 bílých feniků.

Pro porovnání výše činže (na základě zmíněného městského statutu z roku 1528) stály šaty do dolů 6 bílých grošů, kalhoty s kazajkou ze sukna nebo tkaniny 8 bílých grošů, ženská košile 3 bílé groše, přičemž 1 zlatý se rovnal 20 bílým grošům a 1 bílý groš 14 bílým fenikům.

Činži vybíral polesný, výjimku mohl povolit jen vrchní hejtman. Jáchymovští úředníci bez zvláštního nejvyššího povolení nebyli taktéž od lesní činže osvobozeni. Včas nevyvezené prodané dříví mělo být zabaveno a kupci uložena pokuta.

Lesní řád také vymezoval oblast hornoblatenského a božidarského revíru. V těchto lesích měla zmíněná města právo na suché a ležící dřevo, pastvu dobytka, travení a také právo na činži a soudní moc. Ostatní lesy mimo tyto revíry byly z dosavadních práv obou měst vyjmuty. Nad lesy byl ustanoven polesný Salomon Wolf se dvěma hajnými, z nichž jeden bydlel v Horní Blatné a druhý na Božím Daru. Polesný měl za povinnost jednou až dvakrát týdně objíždět lesy a dohlížet, aby v nich nebyla páchána škoda, podávat hlášení jáchymovskému vrchnímu hejtmánovi nebo správci.

Krušnohorští lesní dělníci (foto: Rupert Fuchs, kolem 1930)

Zde musíme poznamenat, že území hornoblatenské a božidarské patřilo až do roku 1546 saskému kurfiřtství, a to až po hranici majetků jáchymovských, ostrovských a nejdeckých.

Popeláři, soustružníci a smolaři neměli být podle lesního řádu v lesích napříště trpěni, podobně i výrobci šindele a sít měli být odkázáni do vzdálenějších prostor a mělo být dohlíženo na to, aby nedělali v lesích zbytečné škody. Ani ležící a suché stromy neměly být ze země vyváženy a prodávány. Čerstvé zelené dřevo, kterým se snad rozumělo listnaté zdravé dřevo, lesní řád zakazoval bez zvláštní a velmi nutné potřeby prodávat a odvážet, mělo být co nejvíc šetřeno. Vyžadovala-li to potřeba takového dříví, mělo být bráno v první řadě to, které začínalo schnout a zahnívat, přičemž se mělo hledět, aby bylo užitečně také větvoví a nezůstalo v lese ležet.

Hajní měli o veškerém prodaném dříví vést řádnou evidenci a každou sobotu příjem a vydání zaznamenávat do lesního rejstříku.

V kapitole o prodeji a vydávání dřeva stanovil lesní řád postup

pro povolování těžby pro potřebu důlní i jednotlivců. Základem byla poukázka vydaná vrchním úřadem, na které byl uveden druh a množství, ta se předala polesnému, který vydal list pro příslušného hajného, opatřený jeho podpisem a pečeti, s uvedením lesní činže. Množství, druh i obnos zaznamenal polesný do knihy mající oddělené kapitoly pro různé druhy dřeva (důlní, palivové, stavební atd.) s označením komu, na co, kolik, na či rozkaz bylo dříví dodáno. Povolení od polesného předal oprávněný k těžbě příslušnému hajnému, jenž mu dříví na místě v povolení uvedeném vykázal, přičemž si povolenku ponechal. Pak vybral příslušnou lesní činži, kterou s povolenkou předal polesnému, který buď týdně či na požádání vrchního hejtmána nebo správce provedl vyučtování a peníze koncem kvartálu odevzdal.

Kupcem zpracované dříví nesmělo být odvezeno bez předchozí prohlídky polesného, který zkontroloval, zda množství dřeva souhlasí s povolenkou. Za tím účelem polesný konal pochůzky,

projíždělky a dohled, zda se les neničí nebo se dříví nezpronevňuje, a podával o tom zprávu vrchnímu úřadu. Dále dohlížel, zda se dříví nekácí výše nežli hornickou stopou od země, a oznamoval přestupníky k potrestání.

Veškeré dřevo mimo palivového se značkovalo stanovenou značkovačkou. Palivové dřevo polesný před odvezením přejímal a do lesního rejstříku zaznamenával sám.

Polesný a hajní byli též povinni střežit, aby nebyl vyvážen podloudně dobytek a cín. Ze zadržného kontrabandu dostávali polovinu hodnoty.

V závěru lesního řádu bylo poznamenáno, že instrukce může být podle potřeby kdykoliv změněna a vrchnímu hejtmánovi, správci, polesnému, lesním a hajným se připomínalo, aby čestně a slušně konali svoji povinnost jako poddaní a placení úředníci a služebníci.

Lesní řád je podepsán císařem Maxmiliánem, Wolfem z Vřesovic a Janem ze Švamperka.

Jiří Kupilík
foto: Michal Urban,
archiv Jiřího Kupilíka
a Michala Urbana

Doporučujeme kulturní, společenské a sportovní akce

Kulturní akce

- 22.–23. 1. - Zápis do 1. třídy
(Waldorfská základní škola Wlaštovka, Karlovy Vary)
23. 1. - Ples Domu kultury (DK Ostrov; 20:00)

Koncerty, divadla

19. 1. - Michaela Špačková – fagot, Lukáš Klánský – klavír
(kino Nejdek; 19:00)
21. 1. - Poezie & jazz: Výběr ze světové beatnické poezie
(galerie Drahomíra, Karlovy Vary; 18:00)
22. 1. - KSO: Dirigentský masterclass ve spolupráci s vysokou
hudební školou ve Výmaru (Lázně III., Karlovy Vary; 19:30)
28. 1. - KSO: Symfonický koncert
(Grandhotel Ambassador Národní dům, Karlovy Vary; 19:30)
9. 2. - Jitka Hosprová – viola, Aleš Vítek – klavír (kino Nejdek; 19:00)

Z programu lázní Jáchymov

19. 1. - Swingový koncert (Běhounek, Jáchymov; 19:30)
21. 1. - Od opery k operetě a muzikálu (Radium Palace, Jáchymov; 20:00)
22. 1. - Varhany v proměnách staletí (kostel sv. Jáchyma; 18:50)
26. 1. - Václav Fuksa – Pocta kytáře (kavárna Curie, Jáchymov; 19:30)
28. 1. - Jazz Revue Trio (Radium Palace, Jáchymov; 20:00)

Výstavy, přednášky

16. 1. - Ateliér Archa s Markétou Váchalovou Vojtíškovou
(Waldorfská základní škola Wlaštovka, Karlovy Vary; 9:00–12:00,
přihlášení na tel. 777 724 869)
21. 1. – 31. 3. - 685. výročí první zmínky o královském městě Ostrov
(zámek Ostrov – dvorana, vernisáž 17:00)
27. 1. - Zaniklá a znovuobjevená stará řemesla
(zámek Ostrov – dvorana; 13:00–17:00)
29. 1. - Fotograf na cestách – Jiří Kolbaba (kino Nejdek; 19:00)
4. 2. - Jaroslav Ohec: 300 let od založení prvního hornického
učiliště na světě v Jáchymově (zámek Ostrov – podkroví; 17:00)
6. 2. - RNDr. Petr Rojík, Ph.D.: Kameny našeho domova
(muzeum Královská mincovna Jáchymov; 17:00)

- do 7. 2. - Jak se žilo za Husáka (stará radnice, Ostrov)
do 8. 2. - Výstava Horní města Krušných hor (radnice, Jáchymov)
13. 2. - Ateliér Archa s Dagmar Kuncovou
(Waldorfská základní škola Wlaštovka, Karlovy Vary;
9:00–12:00, přihlášení na tel. 603 113 983)
do 29. 2. - Lenka Štěpaníková / Dante Alighieri – Peklo
(Galerie Drahomíra, Karlovy Vary)
do 29. 2. - Tomáš Hřivnáč – Grafika (Galerie Drahomíra, Karlovy Vary)
do 13. 3. - Bez hranic: Umění v Krušnohoří mezi gotikou a renesancí
(Valdštejnská jízdárna, Praha)

Kino

16. 1. - Mimoni (kino Pernink; 18:00)
20. 1. - Úžasný Boccaccio (kino Jáchymov; 19:30)
23. 1. - Sedmero krkavců (kino Pernink; 18:00)
23. 1. - Happy Feet (kino Jáchymov; 17:00)
23. 1. - Godzilla (kino Jáchymov; 19:30)
27. 1. - Kurýr: Restart (kino Jáchymov; 17:00 a 19:30)
30. 1. - Winx Club: Magické dobrodružství (kino Pernink; 18:00)
30. 1. - Happy Feet 2 (kino Jáchymov; 17:00)
30. 1. - Iracionální muž (kino Jáchymov; 19:30)

Sport

- 16.–17. 1. - Erzgebirgs Skimarathon (Oberwiesenthal)
16.–17. 1. - Eduardův sprint a mid – závody psích spřežení (Abertamy)
16.–17. 1. - MČR a ČP v lyžařském orientačním běhu (Eduard, Jáchymov)
17.–22. 1. - Hry VII. zimní olympiády dětí a mládeže 2016
(Klínovec – alpské lyžování,
akrobatické lyžování a snowboarding)
21.–25. 1. - Mezinárodní lyžařský přejezd
Krušných hor Kraslice – Chomutov
23.–24. 1. - Krušnohorský pohárek Bublava (sjezd)
23.–24. 1. - Internationaler Kammlauf (Klingenthal-Mühlleiten)
30. 1. - Krušnohorský výlet na běžkách po okolí Perninku
29.–31. 1. - MČR a ČP v běhu na lyžích – dorost + dospělí
(Jahodová louka, Boží Dar)
6. 2. - Blatenská desetihodinovka
7. 2. - Krušnohorský pohárek Oberwiesenthal (sjezd)
10. 2. - Světlušky (Nová, Boží Dar)
13. 2. - RedBull horská smyčka (Abertamy; 11:00)
13. 2. - Krušnohorský pohárek Neklid (sjezd)
14. 2. - Krušnohorský pohárek Nové Hamry (sjezd)
20.–21. 2. - Karlův běh (Boží Dar)
27. 2. - 108 let Spolku zimních sportů (Abertamy)

500 let města Jáchymova

Město Jáchymov si v letošním roce připomíná 500. výročí svého založení. Jde dozajista o významné jubileum, které si zaslouží důstojné oslavy. Jáchymov zažil během své existence mnoho milníků. Stříbrná horečka na začátku 16. století zapříčinila jeho vznik. Údolí, v němž bylo založeno, dalo název mincím, tolarům. Před tři sta lety zde vzniklo první hornické učiliště na světě. Radonová voda, pramenící v podzemí dolu Svornost, již sto deset let vrací v jáchymovských lázních lidem zdraví. Smolinec, osudný nerost pro město i lidstvo, přispěl k objevu radioaktivity a nových chemických prvků – polonia a radia. Uran přinesl utrpení a smrt, Jáchymov se kvůli němu stal pro mnohé synonymem komunistického žaláře.

JÁCHYM500V

Oslavy 500. výročí založení města se mohou stát událostí, díky níž se naskytne možnost historii znovu připomenout nejen doma v Jáchymově, ale také nejbližšímu okolí a snad i celé České republice. A také o ní znovu přemýšlet. Milí přátelé města Jáchymova, dovoluji vám, abych vás pozval na chystané akce, jež se u příležitosti 500. výročí založení města budou konat. Celé oslavy vyvrcholí během víkendu od 19. do 21. srpna 2016. Ten byl zvolen s ohledem na svátek svatého Jáchyma, jenž dříve připadal na 16. srpen. Kromě mnoha kulturních a společenských akcí se město Jáchymov chystá své výročí připomenout také různými upomínkovými předměty, které si budete moci v průběhu roku zakoupit v informačním centru na jáchymovské radnici. Těšíme se na vaši návštěvu v Jáchymově.

za komisi pro přípravu oslav Petr Fiala

Akce pořádané v rámci oslav 500. výročí založení města Jáchymov

Vyvrcholení oslav 19.–21.8. 2016		
Společenský večer v LH Běhounek	19. 8.	Společenský večer od 19 hodin v sále a na terase LH Běhounek. Bohatý kulturní program, hudební vystoupení, historické osobnosti města, raut, grilování
Ohňostroj	19. 8.	Slavnostní ohňostroj o půlnoci v prostorách bývalého nádraží
Průvod městem	20. 8.	Průvod městem bude zahájen v 10:00 u LD Astoria, projde Lidickou ulicí a náměstím Republiky ke kostelu sv. Jáchyma a sv. Anny. V průvodu půjdou mimo jiné i kostýmované historické osobnosti města, horníci a umělecké soubory
Oslavy 500. výročí založení města	20. 8.	Odpolední kulturní program a jarmark před kostelem sv. Jáchyma a sv. Anny laděný v historickém duchu
Videomapping	20. 8.	Světelná show na budově radnice ve 21:30 s tématem 500 let historie města, vyvrcholení oslav
Slavnostní ekumenická bohoslužba	21. 8.	Mše v kostele sv. Jáchyma a sv. Anny od 10:00, celebrowaná kardinálem Dominikem Dukou a synodním seniorem ČCE Danielem Ženatým
Koncert na Šlikovce	21. 8.	Hudební odpoledne na Šlikovce od 16 hodin. Koncert hudební skupiny Jelen (předkapela skupina Ben Dover)

Další akce konané u příležitosti 500. výročí založení města		
Zahájení oslav ve Špitálním kostelíku	1. 1.	Oslavy 500. výročí založení města Jáchymova byly zahájeny rozeznáním zvonu symbolicky v 15:16
Vědomostní závod O poklad Štěpána Šlika	16. 4.	Vědomostní závod družstev v různých kategoriích, pořádaný skautským střediskem Arnika Jáchymov
Kolo příběhů	léto 2016	Model důlního kola s příběhy lidí, kteří zanechali stopu v historii města Jáchymova
Výstava starých fotografií a pohlednic	od 1. 7. do 31. 8.	Výstava historických pohlednic a fotografií na radnici, doplněna od 2. srpna o fotografie fotosoutěže
Pout' na Mariánskou	2. 7.	Výcházka na Mariánskou zakončená kulturním programem
Charitativní fotbalové utkání	6. 8.	Charitativní fotbalové utkání TJ Jáchymov s týmem osobností Real Top Praha
Recesistický závod Josefa Prenniga	13. 8.	Recesistický závod od domu bývalého pekařství pana Kuhna do míst někdejšího dolu Rovnost a zpět
Propagační klip 500 let města Jáchymova	jaro 2016	Propagační klip k 500. výročí bude představen na jaře roku 2016
Vyhlášení fotografické soutěže na Šlikovce	21. 8.	Výstava fotografií soutěžících od 2. 8. na jáchymovské radnici (hlasování veřejnosti od 2. 8. do 18. 8.)
Mše za všechny zemřelé jáchymovské občany	30. 10.	Mše ve Špitálním kostele
Mezinárodní mineralogická konference	září 2016	Pořádá Mezinárodní mineralogická asociace IMA ve spolupráci s Láznemi Jáchymov a Městem Jáchymov
Historická konference Jáchymov – místo paměti českých dějin	říjen 2016	Pořádá ÚSTR ve spolupráci s Muzeem Karlovy Vary a Městem Jáchymov

Špitální kostel Všechn svatých

Běžný návštěvník Jáchymova si ho často ani nevšimne. Leží tak trochu ukryt stranou hlavního dění při Bělohorské ulici, ve stráni pod starou cestou na Popov, odkud již půl tisíciletí shlíží do jáchymovského údolí a je němým svědkem jeho vzestupů a pádů. Stejně jako město samo i on letos slaví 500 let své existence. Špitální kostel Všechn svatých – nejstarší stavební památka Jáchymova a významná součást žádosti o zápis Hornické kulturní krajiny Erzgebirge/Krušnohoří na Seznam světového dědictví UNESCO.

I když rok výstavby kostela Všechn svatých není písemně doložen, obecně se má za to, že vznikl již v roce 1516, tedy v prvním roce života „Údolí“, jak se tehdy ještě nepojmenovanému Jáchymovu říkalo. Stal se prvním farním kostelem překotně se rozvíjejícího města, jehož centrum zpočátku leželo v místech dnešního náměstí Na Slovanech, zvaného kdysi Brotmarkt čili Chlebný trh. Ke kostelu je to odtud půl kilometru, v Jáchymově výjimečně téměř po rovině. Nejpozdější datum výstavby kostela je omezeno rokem 1520, kdy v něm byly instalovány varhany, z téhož roku pochází i zvon umístěný ve věžičce, který odlil jáchymovský zvonář Hans Wildt.

V roce 1530 byla ke kostelu přistavěna budova městského špitálu, podle níž byl pak kostel označován též jako Špitální kostel. Obě budovy byly ve výši prvního patra spojeny krytou chodbou. Ve stejném roce byl pod kostelem založen nový městský hřbitov. Dřevěný tabulový strop kostela byl upraven v roce 1533, o čemž dodnes svědčí datum vyřezané na hlavici dřevěného sloupu před presbytářem. Brzy poté začala výstavba velkého kostela sv. Jáchyma v horní části města, který se počíná rokem 1537 a zvláště po svém plném dokončení v roce 1540 stal hlavním městským svatostánkem. Kostel Všechn svatých poté plnil funkci kostela špitálního a hřbitovního.

Špitální kostel Všechn svatých od západu

Během své existence se kostel dočkal řady úprav, které však nezastřely jeho původní pozdně gotickou až raně renesanční podobu, jak je zřejmé i z jeho nejstaršího známého vyobrazení na báňské mapě Jáchymova z roku 1593. Díky umístění stranou hlavní městské zástavby se navíc kostelu vyhnul devastující požár z roku 1873. Restaurace proběhla například počátkem 80. let

Detail datace stropu

Vyobrazení Špitálního kostela na báňské mapě Jáchymova z roku 1593

Kostel a sousední špitál před rokem 1913

18. století a v novější době pak v letech 1964–1968 a zvláště pak v letech 1990–1993, kdy byl sice památkově chráněn, leč značně zchátralý kostel kompletně obnoven a v roce 1993 znovu vysvěcen a zpřístupněn veřejnosti. Původní špitál při kostele v polovině 50. let minulého století vyhořel a asi v roce 1958 byl stržen. Dochovalo se z něj pouze torzo obvodového zdiva, na jeho místě byl zřízen urnový háj.

I když kostel Všechných svatých zdálky působí jako nevelká stavba, zdání klame. Jde o kostel s obdélnou lodí o rozměrech 14,5 x 13 metru a neodsazeným, trojboce uzavřeným presbytářem, krytý vysokou strmou sedlovou střechou z šindele, na níž je umístěná dřevěná osmiboká zvonice s bání. Obvodové zdivo kostela je ve spodní části vy-

zděné z lomového kamene, horní část je hrázděná. V interiéru bylo při opravě v letech 1967–1968 odkryto hrázdění s fragmenty červené polychromie, což svědčí o tom, že hrázdění se pohledově uplatnilo i uvnitř kostela. Proto bylo při celkové opravě v letech 1990–1993 doplněno. Vnitřní prostor kostela je plochostropý s jednotným dřevěným tabulovým stropem.

Z vnitřního vybavení se dochovala zejména trojdílná křídlová oltářní archa s deskovými obrazy pocházejícími z dílny Lucase Cranacha. Podle heraldických znaků daroval oltář kostelu horní hejtman Heinrich von Könnertitz, který byl pravou rukou hrabaty Šliků a jednou z nejvýraznějších postav počátečních dějin Jáchymova. Je zde umístěno také sousoší Kalvárie dráž-

Interiér kostela

Pohled na kostel od jihovýchodu

ďanského sochaře Christopa Waltera z roku 1544. V interiéru kostela si lze prohlédnout rovněž řadu kamenných náhrobků významných osobností města ze 16. století – královských mincmistrů (například Ruprechta Pullachera z roku 1563 nebo Paula Hofmanna z roku 1599), úředníků a těžařů, pohřbení zde byli i bohatí patricijové. Původně zde náhrobníků a epitafů bylo více, ve druhé polovině 20. století však mnohé z nich byly odvezeny k restauraci a do kostela se již nevrátily, popř. je jejich osud neznámý. To se týká i honosného třípatrového epitafu Paula Beera staršího, významného těžaře, který založil proslulý důl Mauritius na Hřebečné a zemřel na Vánoce roku 1604. Za zhlédnutí stojí i vyšší patra kostela s pozoruhodnými, částečně

dosud původními krovky, jež byly kvůli ochraně před tlením napouštěny volskou krví.

Prohlídky Špitálního kostela Všechných svatých se zasvěceným výkladem pořádá pravidelně jáchymovské informační a kulturní centrum, příležitostně se v kostele konají i výstavy a koncerty. Tato jedinečná kulturní památka, která pamatuje kázání Johanna Mathesia v 16. století, rozhodně stojí za návštěvu.

Michal Urban

foto: Ulrich Möckel,

Michal Urban,

Lubomír Zeman, archiv autora

Prameny:

Schmidt R. (1913): Soupis památek historických a uměleckých v politickém okrese Jáchymovském. Praha. www.pamatkyaprirodakarlovarska.cz

Zahájení adventu na Hřebečné

Bohatá nabídka

V sobotu 28. listopadu 2015 se za pravé krušnohorské chumelenice uskutečnilo v centru osady Hřebečná, zvaném Na Návsí, historicky první novodobé zahájení adventu. Příprav a organizace akce se s velkým nadšením, invencí a zodpovědností ujali místní nadšenci, kteří dokázali v prostoru před hospodou vytvořit malebné a vkusné místo pro toto předvánoční setkání. Zněly vánoční koledy, nechyběly tradiční jesličky, přichozí si mohli na památku zakoupit originální dárečky, domácí cukroví a různé jiné laskominy. Ze stánku s občerstvením se linuly libé vůně svařeného vína a opečených klobásek.

Komu byla zima, mohl se příjemně ohřát a zameditovat u ohniště. K navození atmosféry drsného severu a potěšení jak malých, tak i dospělých návštěvníků jistě přispělo i psí spřežení složené z rodinky šesti letos narozených haskounských klučků a jejich hrdých rodičů. Po setmění celé prostranství ozářily pohodlně připravené ze smrkových polen, jež podtrhly krásný vizuální dojem z probíhajícího dění. K návštěvě vyzývala i příjemně vytopená, krásně nazdobená hospoda s občerstvením připraveným u každého stolu. V 18 hodin byl slavnostně rozsvícen vánoční strom. Pod ním zazpíval soubor krojovaných Marcebil několik

Složený pěvecký sbor

koled a posléze je produkcí homických písní v několika světových jazycích doplnili i členové Spolku přátel dolu sv. Mauritius odění ve svátečních uniformách.

Na závěr ke všem promluvil Jirka Karafiát, který ve svém vystoupení vyzdvihl význam adventu a lidského setkávání. Veselá a družná atmosféra se poté společně s účastníky přesunula do hospody, kde se, jak je u nás v Krušných horách dobrým zvykem, hrálo, zpívalo a chvílemi i tančilo až do velmi pozdní noci.

Zahájení adventu se tedy po všech stránkách vydařilo. V mnoha ohledech nadchlo a příjemně překvapilo přichozí svou bezpro-

středností, nefalšovaností a spontánností. Bylo to krásné setkání sousedů, kamarádů a známých v období před blížícími se vánočními svátky. Nezbývá než doufat, že nám na Hřebečné vznikla nová krásná tradice!

Určitě by bylo nanejvýše vhodné poděkovat jmenovitě všem, kteří tuto akci vymysleli a svým úsilím a prací jí dali krásnou výslednou podobu. Protože jich ovšem bylo hodně, a tím pádem by se nám sem nevešli, děkujeme alespoň takto všem kamarádům pod vedením hlavních organizátorů – Jany Čechákové a Michaela Schroetera.

Irena Lauermannová

Roháči se zastavili i v Abertamech

Jednou z mnoha zastávek v koloči předvánočních koncertů Roháčů z Lokte se stal 27. prosince i kostel Čtrnácti svatých pomocníků v Abertamech. Kapela za-

hrála a zazpívala tak, jak se sluší a patří. A četné publikum? Podle potlesku a výrazů ve tvářích odcházelo spokojené a nabité vánoční atmosférou.

A protože dobré kultury není nikdy dost, mohli se zájemci zúčastnit v Zenkerově vile autorského čtení Kláry Hůrkové, jež se odehrálo za hudebního doprovodu

Karla Homolky a Tibetských mís.

Koncert i autorské čtení pořádá Krušnohorský spolek Abertamy.

text: Lenka Löfflerová

foto: Ulrich Möckel

Takhle plný je kostel jen párkrát do roka

Autorské čtení Kláry Hůrkové

Rozsvícená Nejdecká křížová cesta

V sobotu 12. prosince uspořádal Fotbalový klub Nejdek charitativní akci s názvem Rozsvíťme křížovou cestu. Cílem této akce bylo si v tomto čase zasportovat, potkat se s přáteli, poznat se s novými lidmi, pozvat do Nejdka lidi z okolních měst, ukázat jim krásu naší jedinečné kulturní památky v centru města a ještě toto celé vyšperkovat kouzlem nočního osvětlení.

Dobrovolné startovné bylo předáno spolku Dětská radost Nejdek, který sdružuje handicapované děti a jejich rodiče. I proto jsme byli velmi rádi, že hned na první ročník vystartovalo z fotbalového hřiště 99 účastníků a další lidé se přidávali cestou. Na vrchol, ke kříži, pak dorazilo 150 lidí s čelovkami, baterkami a lampiony. K vidění byly celé rodiny s malými dětmi, dokonce i s kočárky, chodci

s nordic walkingovými holemi, ale i běžci, kteří trať zdolali za obdivuhodných 15 minut. Cestu osvítilo 200 svíček, jež dodávaly jedinečnou atmosféru. Na startu (na fotbalovém hřišti) i přímo pod křížem bylo k dispozici skvělé občerstvení. Každý účastník si v cíli rozsvítil svíčku, ty postupně rozsvěcovaly skálu pod křížem. Dětské radosti se bezprostředně po akci předalo 4 400 Kč.

Myslíme, a to i podle kladných ohlasů, že se premiérová akce opravdu povedla a měla smysl. Doufám, že si účastníci odnesli krásný zážitek z noční křížové cesty a že se příští rok opět potkáme ještě ve větším počtu. Fotografie z akce najdete na facebookové stránce FK Nejdek 1919.

Touto cestou bych chtěl samozřejmě poděkovat všem, kteří se

zúčastnili, a také pořadatelům z našeho klubu – Janu Rejchovi, Michalu Halapejovi, Jiřímu Licovi, Jaroslavu Růžičkovi a jeho manželce, Zdeňku Kudrnovi, Janu Šidlíkovi, Oldřichu Kašparovi, Janu Vaškovi, dále pak Romanu Neudertovi za skutečně velkou pomoc s přípravou. Velké díky

patří také Radce Rejchové a maminkám z Dětské radosti Nejdek, městu Nejdek, Ondrovi a Pavlíně Schwarzovým, Městské policii Nejdek. Poděkování náleží starostovi města Lubomíru Vítkovi, jenž poctil naši akci svoji návštěvou.

Zbyněk Draxal, FK Nejdek
foto: Michal Halapej

Nejdecký vánoční jarmark

V sobotu 5. prosince proběhl v Nejdce již sedmnáctý Krušnohorský vánoční jarmark. Tentokrát se konal nikoliv na prostranství před kostelem sv. Martina, nýbrž poprvé před základní školou na druhém (spodním) konci náměstí. Po celý den bylo možné ve stáncích nakoupit nějaký ten dárek, zahrát se tradiční čočkovou polévkou, ochutnat vánočku, koláčky či jiné dobroty.

Během dne vystoupili na pódiu žáci ze Základní umělecké školy Nejdek, Krušnohorská dudácká kapela a smíšený pěvecký sbor pod vedením Jany Uhlíkové. Bylo možné se zaposlouchat do středověké hudby souboru Elthin, zhlédnout šermířské vystoupení souboru Savioli či úplně na samý závěr ohnivou show Ignis. Odpoledne předvedli členové Praporu SOS Falknov nad Ohří scénu na

motivy skutečné události, která se odehrála za 1. československé republiky na Podkarpatské Rusi. Ve velkém sále kina sehráli žáci ZŠ z náměstí Karla IV. divadelní představení Sněhurka a sedm trpaslíků.

V místní knihovně bylo připraveno vánoční paličkování, výstava betlémů ze sbírky Zdeňky Machánové a výstava paličkované krajky. Při vstupu do základní ško-

ly byla k vidění výstava prací dětí nejdeckých škol, školek a sdružení, jež pracují s dětmi, s názvem Čertoviny s knihovnou. O nejlépe provedeného Mikuláše, čerta a anděla mohli hlasovat i návštěvníci výstavy. Vyhráli žáci ze ZŠ, Karlovarská ul., za nimi skončila družina z téže školy a na třetím místě družina ze ZŠ, náměstí Karla IV.

Pavel Andrš
foto: infocentrum Nejdek

Divadelní představení Sněhurka a sedm trpaslíků

Rozhovor s majitelem Ski areálu v Potůčkách Markem Plachým

Koncem roku 2015 panovala jakási zima nezima a všechna střediska zimních sportů, nejen u nás, se potýkala s nedostatkem sněhu. S nepříznivým počasím bojovaly jak vyhlášené velké areály, tak i menší provozovatelé, kteří do této formy podnikání vložili spolu s veškerou energií i svůj soukromý kapitál. O jejich názorech, radostech i strastech je i náš rozhovor s jedním z nich, majitelem Ski areálu v Potůčkách Markem Plachým.

Kde se vlastně ve vás vzal nápad postavit na tomto místě u Potůček lyžařský sjezdařský areál?

Protože jsem potůčkovský patriot, od mládí aktivní lyžař a nikde v blízkém okolí nebyla možnost se na úrovni tomuto sportu věnovat, rozhodl jsem se splnit si svůj sen. Po dvou vydatných zimách (2004 a 2005) ve mně uzrál nápad postavit v Potůčkách lyžařský areál. Nebylo jednoduché najít lokalitu, jež by vyhovovala danému záměru a měla odpovídající parametry – co nejdelší kopec, nejlépe na severní straně, dostupnost, napojení na síť, prostory pro zázemí včetně parkoviště a dostatečné množství vody na zasněžování. Nakonec padla volba na svah naproti bývalé restauraci Dreckschänke.

Musela to být asi neskutečná řehole prokousat se všemi for-

malitami, než jste mohl začít s vlastní stavbou. Co bylo nejtěžší a nejsložitější? Nenapadlo vás někdy během příprav od svého záměru odstoupit?

Přestože sama realizace stála mnoho úsilí a finančních prostředků, nejobtížnější bylo získání všech potřebných dokumentů k vydání stavebního povolení. Již v tomto období jsem se těšil na dokončení projektu a zahájení provozu. Pozemky pod sjezdovkou jsou v majetku Lesů ČR, od nichž jsem je dostal do pronájmu. Ostatní, dojezd přes potok, patřilo Povodí Ohře, tyto pozemky jsem měl rovněž v pronájmu a později je odkoupil. A obslužný areál stojí na pozemku obce Potůčky. Samotná výstavba probíhala úspěšně, přesně podle harmonogramu, který jsem měl připravený. První

Marek Plachý jako vždy v pracovním

velký problém nastal až při plánovaném zahájení v roce 2006, kdy nejprve nenapadl sníh a následně orkán Kyrill způsobil velké škody na nově vybudovaném vleku. Když jsem se s nimi vypořádal a dal vše do pořádku, nevydářila se ani následující zima. Přesto jsem neváhal ve svém záměru pokračovat, nebylo již cesty zpět, nedalo se couvnout.

Měl jste od počátku jasnou představu, do čeho se použítte a jaký bude konečný stav, nebo se realizační záměr měnil časem podle okolností?

Z prvopočátku jsem si plnil svůj sen. Realizace areálu měla být nad rámec mého podnikání, ale nakonec mě to pohltilo jak finančně, tak časově. Projekt se uskutečnil bez jakékoliv státní dotace, proto byl budován průběžně. Na některé potřebné změny se přišlo až během vlastního provozu – například rozšíření bufetu a kuchyně, posílení zasněžování a v letošním roce otevření ubytování.

Můžete popsat finální verzi, ke které směřujete? Jaký je váš cíl?

Měl jsem v plánu vybudovat ještě další sjezdovku, na kterou je již zrealizovaná studie, ovšem po posledních dvou zimách a začátku letošní mě můj optimismus opouští, a proto se soustředím zatím na dokončení současného stavu. Mým cílem je přilákat co nejvíce turistů do obce Potůčky a oživit touto cestou turistický ruch. Veškeré moje další podnikatelské snažení se bude odvíjet od následujících zim, a tím i získaných finančních prostředků. Po dokončení stávajících záležitostí mám v úmyslu realizovat své další nápady.

Zajímá vás se také o sousední, dnes chátrající historický objekt restaurace Dreckschänke. Trvá váš zájem o něj i nadále?

V prvopočátku jsem se o koupi tohoto majetku zajímal. Také jsem měl v úmyslu rozpohtybovat zájem, aby se s chátrajícím majetkem začalo něco dělat, obecně řečeno cokoli, lhostejno kým. Později jsem z důvodů velké finanční náročnosti rekonstrukce od tohoto záměru upustil. Celá záležitost se ale rozpohtybovala,

Marek Plachý první zleva

Výstavba areálu naproti bývalé restauraci Dreckschänke

došlo k nabídce k prodeji, která se zatím nerealizovala.

Velký rozruch způsobilo v řadách veřejnosti rozhodnutí zastupitelstva Potůčků o uzavření plaveckého bazénu. Jaký máte názor vy, občan Potůčků a současně podnikatel?

S uzavřením bazénu razantně nesouhlasím. Je to věc, která podporovala cestovní ruch a na které se dalo dále stavět. Už vůbec nechápu načasování uzavření bazénu. K tomu došlo před zimní sezonou, kdy byla návštěvnost nejvyšší, a to hlavně díky lyžařům. Je zřejmé, že se bazén do-toval třemi miliony korun ročně, avšak pro obec s rozpočtem 60 milionů je to pouze pět procent výdajů. Už od začátku realiza-

ce se vědělo, že bazén nebude výdělečný, a zastupitelé si neuvědomili, že jde o službu nejen občanům, která však svým multiplikačním efektem povede k podpoře podnikatelů v jiných sférách. Jsem také názoru, že obec sama by podnikat neměla, ovšem měla by vytvářet podmínky pro podporu místních podnikatelů.

Vývoj zimního počasí v posledních letech provozování lyžařských areálů příliš nepřeje, což se dotýká i vás. Jak tento problém v současnosti i s výhledem do budoucna řešíte?

Na současnou nepříznivou situaci jsem se rozhodl reagovat tím, že jsem zainvestoval do lepšího zasněžování. Spolu se zahájením celoročního ubytovacího provozu

Následky orkánu Kyrill

S Dreckschänke v pozadí

Zázemí pro sjezdovku během výstavby a vpravo současný stav (leden 2016)

plánují do budoucna i mimosezonní aktivity, cykloturistiku, půjčování koloběžek apod.

Co byste chtěl na závěr vzkázat všem příznivcům zimních sportů v Krušných horách?

Rozhodující je zájem lyžařů, zda budou preferovat místní hory, či zahraniční, hlavně Alpy. Věříme motu našeho lyžařského areálu: „S láskou k lyžování“. Spolu s ním bych chtěl vzkázat všem příznivcům lyžování: „Přijďte nás navštívit!“

Jiří Kupilík

**foto: archiv Marka Plachého,
Jiří Kupilík**

Zasněžování sjezdovky

Životopis

Marek Plachý se narodil 6. března 1970 v Ostrově. Základní školu do 3. ročníku navštěvoval v Potůčkách, následně v Perninku. Po absolvování základní školy pokračoval ve studiu na Gymnáziu Ostrov. Po maturitě rok pracoval v lese a poté absolvoval základní vojenskou službu. V té době proběhla sametová revoluce. Po ukončení základní vojenské služby začal podnikat v Potůčkách. Tento stav trvá dodnes. S přítelkyní Gabrielou vychovává tři děti.

Perninský rodák – herec Karl Enzmann

Karl Enzmann se narodil 1. ledna 1931 v Perninku. Jeho rodina nebyla při odsunu Němců v roce 1946 vysídlena. Sám Enzmann později usiloval o vystěhování na Západ, což mu však vládnoucí garnitura neumožnila. V Československu neúnavně sbíral a uschoval mnohé místní německé památky, čímž v mnoha případech zabránil jejich zničení. V 60. letech minulého století, kdy se vystěhoval do NDR, s sebou odvezl i svou obsáhlou sbírku. V závěti odkázal část pozůstalosti týkající se rodné vlasti Heimatmuseum Stadt- und Landkreis Neudek v Augsburgu, a velmi tak obohatil tamní sbírky. O některých pokladech pocházejících právě od Karla Enzmanna jsme již psali v minulých číslech. Šlo například o model dolu (Luft č. 11/2014) nebo olejomalbu dr. Johanna Aloise Rennera (Luft č. 3/2015).

Karl Enzmann pocházel z chudých poměrů. Jeho dědeček pracoval ve firmě vyrábějící rukavice. Rukavičkářské řemeslo bylo vedle průmyslové výroby krajek hlavním zdrojem obživy v Perninku. Rodina vlastnila malé hospodářství, o které se starala babička společně s Karlovou maminkou. Ta jako samoživitelka vychovávala budoucího herce sama. Nějaký čas se pokoušela vydělat si na živobytí i jako služebná v Praze. Umělecké sklony Karl Enzmann patrně zdědil po ní. Maminka byla členkou ochotnického divadla, dědeček hrával na klarinet.

Není tedy divu, že touha stát se hercem dřímala v malém Karlovi již od útlého dětství. Zdálo se však, že jako český Němec nebude mít šanci se v Československu k takové práci dostat. V patnácti letech, kdy opustil gymnázium, nastoupil do firmy Krajka (dříve Hermann Bartl), kde pracoval několik let. Jeho matka se však dále neúnavně snažila dostat ho blíže k vysně-

Karl Enzmann (1931–1995)

nému životnímu cíli. Za jakých okolností se Karl nakonec dostal do Prahy, bohužel není známo. V hlavním městě se jej však ujal manželský pár umělců Grmelových, kteří mu zajistili ubytování. Na hodiny herectví pak docházel k paní Krumbauerové.

Enzmann se stal známý díky pražskému divadelnímu souboru, jenž hrál v němčině. Německá

**Karl Enzmann jako major z Telheimu ve hře
Minna von Barnhelm G. E. Lesinga**

divadelní scéna v komunistickém Československu, které právě dokončilo odsun Němců, se zdála být malým zázrakem, ale mezinárodní směřování komunistického státu to umožnilo. Nová divadelní scéna byla vlastně kočovným divadlem, jež mělo přiblížit místním Němcům divadelní kulturu. Prvním kusem, který tento soubor nastudoval, byla Schillerova hra *Úklady a láska*. Při přípravách se však zjistilo, že soubor nemá vhodného herce, jenž by ztvárnil hlavní roli Ferdinanda. Někdo si však vzpomněl na v Perninku žijícího Karla Enzmanna, který před časem studoval v Praze herectví a který by se pro tuto roli dobře hodil. Dvaadvacetiletý muž nabídku, jež mu zásadně změnila život, přijal.

V německém kočovném divadle působil Enzmann v letech 1954 až 1960, kdy byla tato divadelní scéna rozpuštěna. V jakých městech soubor vystupoval, nevíme. Dochovála se však Enzmannova vzpomínka na vystoupení v Karlových Varech. Představení se totiž zúčastnila Karlova dojatá osmdesátiletá babička, jež za svůj život navštívila nedaleké Karlovy Vary pouze dvakrát.

Po zrušení německého divadelního souboru dostal Enzmann jako československý státní občan možnost vycestovat do NDR, kde dostal angažmá ve městech Quedlinburg, Eisenach a Rostock. Ve městě na břehu Baltského moře si prošel těžkým obdobím, o němž později velmi nerad mluvil. Vedení tamního divadla bylo totiž zcela zaprodáno komunistické ideologii, jež se absolutně neslučovala s jeho křesťanským založením. Zcela jiná situace panovala v městském divadle v saském Plavně, kde působil od roku 1968. Časem Enzmann získal v NDR státní občanství a mohl znovu místo jména Karel používat jméno Karl. Město, místní lidé i nářečí, jež mu připomínalo starou vlast, si velmi oblíbil, a tak se Plavno stalo jeho druhým domovem.

Karl Enzmann sehrál mnoho rolí – od králů a knížat po osoby na pokraji společnosti. V Plavně také rád vzpomíná na jeho před-

Karl Enzmann jako Van Daan v *Deníku Anny Frankové*

Originál plakátu zvoucího na představení německého kočovného divadla

vánoční čtení, kdy dokázal svým hlasem vytvořit tu pravou vánoční atmosféru. Možná nejkrásnější zážitek své kariéry však zažil počátkem léta 1995, kdy byl pozván na akci „Miláček publika“. Návštěv-

níci měli zvolit nejoblíbenějšího herce tamní scény. Za burácejícího potlesku si pro cenu v kategorii herec došel v té době již velmi těžce nemocný Enzmann. Přitom citoval Schillerův citát: „Herci

nezaplétá potomstvo žádné věnce“. O měsíc později (17. července 1995) podlehl Karl Enzmann v 64 letech rakovině.

text a foto: Herbert F. Ulmann
překlad: Lenka Löfflerová

Okrsek Boží Dar horské služby

Božidarský okresek horské služby leží v západní části Krušných hor a navazuje na západě u Sněžných jam na okresek Pernink a na východě u Meluzíny na okresek Měděnec. Z krušnohorského hřebene zaujímá délku asi 20 km (měřeno vzdušnou čarou), popř. 30 km (měřeno po Krušnohorské lyžařské magistrále) a je nejvýše položeným okrskem Krušných hor s nejvyšší horou Klínovcem (1 244 m n. m.).

Ačkoli je Boží Dar přirozeným centrem Krušných hor, byl okresek HS v tomto nejvýše položeném městě střední Evropy (1 028 m n. m.) zřízen později než okresky ve východní části Krušných hor, které byly založeny 28. ledna 1955. Bylo to způsobeno tím, že po druhé světové válce byla celá oblast v okolí Božího Daru uzavřena kvůli těžbě strategické suroviny – uranu. Do tehdy téměř vykliděného Božího Daru byl povolen přístup na proputku jen povoláním.

Situace se změnila až s otevřením zakázaného pásma v roce 1958, kdy tuto část Krušných hor začali navštěvovat turisté a lyžaři, což s sebou samozřejmě neslo potřebu zajistit jejich bezpečnost. V samém začátku vzali na sebe toto břemeno (aniž by o sobě vzájemně věděli) vodák a lyžař Miroslav Polák, člen TJ Rudá hvězda Karlovy Vary, a Josef Jindra, člen turistického oddílu TJ Slovan Karlovy Vary. Začátkem roku 1959 už společně podali žádost na Československý svaz tělesné výchovy o zřízení HS na Božím Daru, která byla schválena 17. listopadu 1959, a okresek HS Boží Dar byl začleněn do HS Krušné hory. Ještě v témže roce se doplnila členská základna na Božím Daru dobrovolníky převážně z řad karlovarských vodáků. V té době byly jako ohlašovny (služebny) využity opuštěné stávající objekty (po vystěhovaných německých obyvatelích).

Nejprve byla zřízena služebna na Neklidu (v chatě karlovarských

vodáků zvané Bejčák), dále na Klínovci rovněž v chatě karlovarských vodáků zvané U Zabitého, v Božím Daru pak v hotelu Praha a na Plešivci, který v té době spadl pod okresek Boží Dar, kde zajišťoval službu Miroslav Kabeš na chatě Švýcárna.

S přibývajícím počtem návštěvníků a logicky i zásahů záchranářů HS se ukázala jako nezbytná potřeba profesionálního záchranáře na plný úvazek, kterým se stal Ludva Marek v roce 1962. Stejně tak se ukázaly dosavadní ohlašovny jako nevyhovující, a proto se služebna z Neklidu přestěhovala do nové soukromé chaty, kterou postavili členové HS Mirek Polák, Václav Matoušek a Petr Pinkas rovněž na Neklidu, a z hotelu Praha do nově zakoupeného domu ve stávající zástavbě na Božím Daru. Na Klínovci po vyhoření chaty U Zabitého (1969) hostovala HS střídavě v pronajatých prostorách hotelu Klínovec a v soukromých objektech (většinou v majetku členů Horské služby).

V roce 1980 byla zahájena v akci Z stavba nové služebny na vrcholu Neklidu, která byla dokončena v roce 1982. Zhruba ve stejné době se postavila služebna i na Klínovci. Na Plešivci se nejprve přestěhovala do soukromého objektu, jenž se dnes jmenuje Orion, a v roce 1985 se dostavěla nová služebna. To už byl ovšem Plešivec součástí nově vzniklého okrsku Pernink (od 7. února 1976).

S masovým rozvojem lyžování se rozšířily i řady profesionálních terénních pracovníků HS ve složení: Rudolf Chlad (1974–2009), Rudolf Kovář (1982–2009), Pavel Hrnčíř (1988–2010), Stanislav Kabeš (2000 – dosud), Arnošt Zetl (2009 – dosud), Zdeněk Mašek (2009 – dosud). Rozdělením HS na obecně prospěšnou společnost a občanské sdružení došlo k systémovým změnám a následně ke zrušení stanice Neklid, jež byla proti vůli členské základny prodána v dražbě. Služebna se přestěhovala z Neklidu do nově postavené stanice HS v Božím Daru, kde sídlí doposud.

Jedno z prvních ošetření na sjezdovce U Zabitého na Klínovci (zima 1960/1961)

Transport zraněného na Neklidu provádí P. Stenczel, V. Matoušek a M. Neuman

„Matouškovo“ odpočívadlo na Neklidu, které bylo dlouhá léta obdivováno návštěvníky hor. Na snímku V. Matoušek při montáži střeby s dorosteneckým pomocníkem Rudou Kovářem

Horská služba (HS) již působí v Krušných horách 60 let. Její členové ročně zasahují u 900 až 1 000 událostí. Od roku 2012 je sjednoceno telefonní číslo pro celou Českou republiku na +420 1210. V posledních letech se Horská služba Krušné hory potýká s nedostatkem zájemců o členství. V případě zájmu o členství kontaktujte nejbližší stanici horské služby (od západu: Bublava, Pernink, Boží Dar, Měděnec, Pyšná, Klíny, Bouřňák, Telnice).

Ošetření ve skiarálu Neklid (P. Hrnčíř, J. Dvořák – 1987)

Boží Dar se stal v průběhu posledních let moderním střediskem zimních sportů, kde se tradiční disciplíny, jako jsou sjezdové

vé a běžecké lyžování, rozšířily o nové sporty jako snowboarding, kiting, skialpinismus a snowtubing. Tyto změny umocněné dy-

namickým rozvojem skiareálů Klínovec a Boží Dar s sebou přinášejí potřebu rozšíření členské základny záchranářů HS i vy-

ší nároky na jejich dovednosti a dovybavení moderní technikou i svoznými prostředky.

Vlastimil Lepík, HS Boží Dar

Divadelní soubor Jirásek v roce 2016

Divadelní soubor Jirásek z Nejdku oslaví v roce 2016 sedmdesáté výročí založení. Ne, že bychom se na to nějak zvlášť soustředili, jen jsme chtěli po loňské úspěšné sezoně, kdy jsme měli devět repríz hry „Volá Melbourne“, pokračovat v úspěších, které potěší nejen soubor, ale i obecenstvo.

A tak jsem vybral pro tento rok hru se zpěvy od Zdeňka Hovorky „Darmošlapky aneb repete, hoši!“ V průběhu zkoušení jsem zjistil, že část herců zpívá málo, anebo vůbec. Co s tím? Pohrával jsem si i s myšlenkou, že nezpěváci budou píšet rapovat ve stylu amerických černochů. Jenže zkuste rapovat na Zmožkovu píseň „Už mi láska není 20 let“ nebo Hašlerovu „Nad Prahou tancují hvězdičky“. To by diváci nemuseli unést. A tak jsem se rozhodl uvést dílo jen jako „činohru“. Asi jsem udělal dobře. Hra má i tak „šmrnc“, jeden vtipný dialog střídá druhý a najdou se i pikantní okamžiky. V době, kdy píšou tento text, ještě nemá

Soubor Jirásek v akci

hra konečnou podobu. Pořád usilovně pracujeme.

Text hry se musí dostat do krve herců v takové podobě, že získají pocit, že nehrají, ale tvoří přímo pro diváka. Pak je prostor i pro malé výpadky textu a návštěvníci téměř nic nepoznají. Premiéru si odbudeme

v lednu v kulturáku v Nejdce, pak se vydáme na cestu po blízkém i vzdálenějším okolí, abychom rozdali radost sobě i ostatním obyvatelům našeho kraje. Máme na to celý rok, než uvedeme další hru.

Datum premiéry naší hry se pro kolizi s jiným pořadem posunu-

je o týden. Takže premiéra bude 30. ledna 2016 a první repríza hned příští týden, opět v Nejdce, 6. února 2016.

**na shledanou
s vámi se těší režisér a vedoucí
souboru Karel Uzel
foto: Jan Rejcha**

Krušnohorské tisícovky – 3. část

V závěrečné části seriálu o krušnohorských tisícovkách přinášíme přehled o vrcholech v saské části Krušnohoří. Chybějící klasifikaci vrcholů na hlavní a vedlejší, typickou pro česká pohorí, nahrazuje do jisté míry publikace německého geografa Friedera Bergera „Die Erhebungen des Erzgebirges – Band 1: Die Tausender, Neunhunderter und Achthunderter“.

Kromě Auersbergu jsou všechny tisícovky v saské části Krušných hor koncentrovány do malého prostoru severozápadně od města Oberwiesenthal

Použitím termínu „Erhebung“ (vyvýšenina) a nikoliv „Berg“ (hora) autor nastiňuje problematické definování zdejších vrcholů, neboť ne vždy je zřejmé, zda je daný bod horou, nebo jen mírně vyvýšeným místem nad okolním terénem. Berger mezi krušnohorské tisícovky řadí na české straně například i „vrcholy“ „Na Neklidu“ (1 099 m), „Barbora“ (1 031 m) či „Černý vrch“, které přísnější česká kritéria hlavních a vedlejších tisícovek nespĺňují. Celkem ve své knize autor definuje 39 krušnohorských tisícovek, z toho 13 na německé a 26 na české straně pohorí. Pro srovnání připomeňme, že v rámci projektu „Tisícovky Čech, Moravy a Slezska“ bylo v českém Krušnohoří definováno 14 hlavních a 7 vedlejších

vrcholů převyšujících 1 000 m.

Ze 13 saských tisícovek patří mezi vyhledávané turistické cíle pouze Fichtelberg (1 215 m) a Auersberg (1 018 m) – vrcholy, které kromě rozhleden, husté sítě pěších i cyklistických tras, snadné dostupnosti automobilem a kvalitního zázemí nabízejí návštěvníkům i další zajímavosti a možnosti využití.

Fichtelberg (1 215 m) a Kleiner Fichtelberg (1 206 m)

Fichtelberg je nejen nejznámějším a nejnavštěvovanějším vrcholem německého Krušnohoří, ale také nejvyšší horou spolkové země Sasko, na jejímž úpatí leží nejvýše položené město SRN – Oberwiesenthal (914 m n. m.). A tím zdejší

Pohled na Fichtelberg a část Oberwiesenthalu ze severního svahu Klínovce

prvenství nekončí, protože lanovka, jež Fichtelberg s Oberwiesenthalem propojuje, zde byla v roce 1924 vybudována jako vůbec první svého druhu v celém tehdejší Německu. Ještě o něco dříve (1916) byla na Fichtelbergu postavena meteorologická stanice, přičemž pravidelná meteorologická měření zde bylo zahájeno již roku 1890 – rok po otevření původní turistické chaty Fichtelberghaus. Dnešní „chata“ (již třetí v řadě) byla postavena v roce 1999 po demolici své předchůdkyně a nalezneme v ní restauraci, samoobslužnou jídelnu, hotel a tra-

diční krušnohorskou jízbu.

V říjnu 2010 byl na památku 20 let od mírového znovusjednocení Německa na vrcholu Fichtelbergu umístěn „Zvon míru“, který se rozezní každou neděli v 16 hodin a slyšet je prý až na protějším Klínovci. Fichtelberg je oblíbeným cílem nejen turistů, cyklistů, lyžařů i vyznavačů dalších sportů, ale také motorkářů, kteří v letním období tvoří často se svými stroji kulisu zdejšího parkoviště.

Necelých 800 m jihozápadně od „Velkého“ Fichtelbergu se nachází jeho vedlejší vrchol – Kleiner

Zvon míru na Fichtelbergu

Sportbaude Waldeck – výchoziště turistických tras po okolí Eisenbergu

Naučná stezka Fichtelchens Erlebnispfad: zpestření procházky zajímavými informacemi nebo kvízem vítají především rodiny s menšími dětmi

Fichtelberg (1 206 m), označovaný v některých mapách také jako Hinterer (zadní). „Malý“ Fichtelberg nabízí zejména klid a možnost kochat se pohledem na protější Klínovec, Macechu či Meluzínu mimo čilý ruch turistů a automobily přeplněného vyššího vrcholu. Nachází se zde vysílač a turistický přístřešek a s údolím jej propojuje jednosedačková lanovka provozovaná pouze v zimní sezoně.

**Eisenberg (1 028 m),
Duratzsch (1 025 m)
a Kreuzbrückfelsen (1 019 m)**

Tři méně známé vrcholy, vzdálené necelé 2 km severovýchodně od Fichtelbergu, jsou snadno dostupné po pěších trasách z nedalekého Oberwiesenthalu. Z geologického hlediska je zajímavá především skála Kreuzbrückfelsen (1019 m), tvořená amfibolity – metamorfovanou horninou, jejíž výskyt je v Krušných horách poměrně vzácný. Lokalita, která je oblíbenou zastávkou při túrách po okolních turistických trasách, je považována za vedlejší vrchol hory Duratzsch (1 025 m), kterou však není v dnešních turistických mapách a publikacích snadné dohledat – autor zmíněné knihy totiž název v poslední době bezejmenné vyvýšeniny převzal z historických map.

V zimním období je okolí Eisenbergu oblíbeným cílem běžkařů, pro něž je zde upravována 5,6 km dlouhá trasa „Kreuzbrückfelsen-

loipe“, i sjezdářů, jimž je v blízkosti výchozího bodu zdejších turistických tras (chaty Waldeck) k dispozici lyžařský vlek na vrchol Fichtelbergu (1,1 km) lemovaný dvěma sjezdovkami. V létě nabízí oblast vedle rozsáhlé sítě tras pro pěší i nordic walking též naučnou stezku „Fichtelchens Erlebnispfad“ v délce 3,5 km, vyhledávanou především rodinami s dětmi.

Do poměrně omezeného prostoru severozápadně od Fichtelbergu je koncentrováno sedm ze třinácti tisícových vrcholů saské části Krušnohoří. Všechny jsou vzhledem ke své poloze v blízkosti turistických tras poměrně dobře dostupné, přestože značené trasy na jejich vrcholy nevedou. Nejvyšším vrcholem je Brandberg (1 059 m), který se nachází necelých 300 metrů severně od silnice mezi hraničním přechodem u Božího Daru a obcí Tellerhäuser. Jako výchozí místo pro výlet na Brandberg i nedaleký Einsberg (1 022 m) nebo Pfahlberg (1 028 m) můžeme zvolit například výše zmíněný Tellerhäuser, parkoviště u závodních běžeckých tratí (Skiareny) nebo Boží Dar, ze kterého se k Brandbergu dostaneme po Ježíškově cestě a dále přes hraniční přechod Hubertky (pouze pro pěší, lyžaře a cyklisty). Na severním úbočí Pfahlbergu se nachází přírodní rezervace „Moor am Pfahlberg“, jež byla vyhlášena v roce 1961 kvůli ochraně nejvýše polože-

Skála Kreuzbrückfelsen (1019 m) je ideálním místem pro oddech před pokračováním v túře

ného rašeliniště na území Saská. Oblast je domovem řady druhů ptactva (sojka, sýkorka, červenka, kos, linduška, strakapoud aj.) a stále silně je zde údajně zastoupena i vysoká zvěř. Dále na sever od Tellerhäuseru leží Taufichtig (1 001 m), jehož jméno nese další přírodní rezervace Am Taufichtig. Přestože vrchol převyšuje okolní terén o pouhých několik metrů, jsou z něj v důsledku odlesnění krásné výhledy.

Vrcholky severozápadně od Fichtelbergu – Wurzelberg (1 024 m), Gifhüttenberg (1 041 m) a Hirschfäls (1 044 m) – jsou spíše než jako hory vnímány jako náhorní plošiny, resp. jejich ne-

výrazné vyvýšeniny. Navíc pokud se k nim vydáme ze sedla Fichtelbergu nebo od Skiareny, poměrně významně klesáme.

Auersberg (1 018 m)

Nejzápadnější tisícovku Krušných hor Auersberg bychom mohli nazvat také samotářkou, neboť od shluku dalších dvanácti saských tisícimetrových vrcholů ji dělí zhruba 20 kilometrů. Větší návštěvníky jistě potěší velkolepý výhled ze zdejší kamenné rozhledny – nejstarší svého druhu v Krušných horách (1860) – či možnost občerstvení ve zdejší restauraci. Menší se mohou zabavit na dětském hřišti či při procházce krátkou naučnou stezkou

Rozhledna a horská chata na Auersbergu

„Horská lesní zahrada“, osazenou česko-německými informačními panely přibližujícími různé formy krušnohorského lesa. Díky zmíněnému hřišti a stezce je pro rodiny s dětmi Auersberg o něco atraktivnější než Fichtelberg, na němž podobné vyžití pro nejmenší chybí.

Nedaleko vrcholu Auersbergu byla v polovině 80. let 20. století vybudována radarová stanice sloužící v době studené války k zajištění bezpečnosti státu. V současnosti je radar používán ke kontrole německého vzdušného prostoru.

Auersberg je jednou z devíti hor, které v rámci přeshraniční trasy Stoneman Miriquidi zdolávají v sedle horského kola milovníci výzev i krušnohorské přírody. Trasu, během níž pokoříte i další krušnohorské tisícovky (Plešivec, Blatenský

Tisícovky saské části Krušnohoří

Fichtelberg (1 215 m)
Kleiner/Hinterer
Fichtelberg (1 206 m)
Brandberg (1 059 m)
Hirschfalz (1 044 m)
Gifhüttenberg (1 041 m)
Eisenberg (1 028 m)
Pfahlberg (1 028 m)
Duratzsch (1 025 m)
Wurzelberg (1 024 m)
Einsberg (1 022 m)
Kreuzbrückfelsen (1 019 m)
Auersberg (1 018 m)
Taufichtig (1 001 m)

vrch, Klínovec, Fichtelberg) můžete brát třeba jako tip na příští léto.

U nejzápadnější tisícovky Čech jsme náš seriál zahájili, u nejzápadnější tisícovky Krušných hor na druhé

Dvojazyčná naučná stezka „Horská lesní zahrada“ na Auersbergu

straně hranice jej uzavíráme. Nechť je vám v novém roce inspirací pro ne-jeden pěší, cyklistický nebo lyžařský výlet po krušnohorských hřebenech.

Eva Nduwimana

Použité zdroje:

Berger, Frieder: Die Erhebungen des Erzgebirges – Band 1: Die Tausender, Neunhunderter und Achthunderter, Wolkenstein 2013. Wikipedia

Novoroční sousedská vycházka

Známé přísloví hlásí, že jak na Nový rok, tak po celý rok. Proto Aktivní skupina Pernink nenechala nic náhodě a hned první den v roce uspořádala novoroční sousedskou vycházku – nejen pro sousedy.

Trasa i čas setkání byly s ohledem na právě proběhlé silvestrovské oslavy zvoleny více než mírumilovně. Z Perninku jsme vyrazili cestou nejprímější k občerstvení U Červené jámy. Nádherné počasí ještě umoc-

nilo pohádkovou atmosféru tohoto místa. Skvělé občerstvení pak bylo třešničkou na dortu dnešní vycházky. Kdo nechtěl zanedbat žádný ze zvyků pro tento den, zahrál své břicho čockovou polévkou zajišťující

prý dostatek peněz po celý rok. Cestou zpět jsme u Perninku navštívili magickou Stříbrnou studánku, z jejíhož dna vyvěrá pramen vířící jemná zrnka písku připomínající stříbro.

Martin Liška

U Červené jámy

Stříbrná studánka

Deska Františka Palackého opět na svém místě

V neděli 27. prosince před 11. hodinou se na zastávce v Sejfech sešli bývalí a současní železničáři z Karlovarska a Saska, aby se společně vydali k nedalekému pomníku Františka Palackého. Po krátkých proslovech Jana Kemra z Nových Hamrů, bývalého strojvedoucího, který vyprávěl pravdivé legendy spojené s tímto místem, a historika Pavla Andrše z Nejdku, jenž hovořil o minulosti pomníku

Palackého, došlo k opětovné instalaci dvou desek (desky Františka Palackého a desky s doprovodnými informacemi k pomníku), k čemuž napomohli karlovarští železničáři. Poté se více než 50 účastníků vydalo pěšky do Tisové (část šla přes rozhlednu Pajndl), kde společně poseděli a poobědvali v restauraci Kukačka.

Pavel Andrš

foto: Ludvík Erdmann

Jan Kemr a František Konopa při instalaci tabulek

Pomník Františka Palackého

Společně na zastávce Nejdek-Sejfy

Během 20. a 30. let minulého století se Sejfy (Seifenhäusl) staly místem, kam jezdila na výlety v početném zastoupení česká menšina z Nejdku, která mj. na nedalekém paloučku za železničním přejezdem hrávala divadelní hry pod širým nebem. Právě Češi z místního odboru Národní jednoty severočeské v Nejdku se zasadili o postavení pomníku Františka Palackého. Bronzová deska, jež zde byla zasazena 6. června 1926, byla však již 21. listopadu téhož roku ukradena a teprve po deseti letech znovuobnovena. Součástí pomníku byla i destička s nápisem „Byli jsme a budeme“. Dne 2. července 1927 byla při místních slavnostech zasazena deska do pamětního kamene hlásající vandalismus zdejších Němců. Obě desky nepřežily rok 1938 a není prokázáno, že by ani někdy v pozdější době byly obnoveny.

V pátek 18. prosince v podvečer se v kostele Navštívení Panny Marie v Potůčkách sešli lidé, aby se zaposlouchali do krásných vánočních písní, které zazpívaly a zahrály soubory Roháči z Lokte, DaD Kvintet, Smlíšený pěvecký sbor a Velmi malý komorní orchestr Varvary Divišové.

Kouzlo Vánoc dokreslovala příjemná atmosféra v nitru kostela, kde hřály svíčky a kde svítil vánoční stromeček. Před kostelem se konal malý vánoční jarmark s prodejem výrobků dětí z místní základní a mateřské školy a byl tam i lahodný svařáček. Nádherné

hlasy zpěvaček a zpěváků, úžasné melodie houslí, violoncella, kytar, kontrabasů, flétny a dalších kouzelných nástrojů provázeli pořadem chlapi z Roháčů a také učitel hudební výchovy Libor Velička a vedoucí souboru DaD Kvintet a středoškolský profesor matematiky Pavel Žemlička. V komorním orchestru na housle hrála paní Lenka Šimandlová a na kontrabas Jan Jirmásek. Byla to radost vidět a slyšet tu náheru, a kdo neměl možnost, ať přijde příští rok, stálo to za to.

Michaela Rauchová

foto: Martin Liška

Roháči v Potůčkách

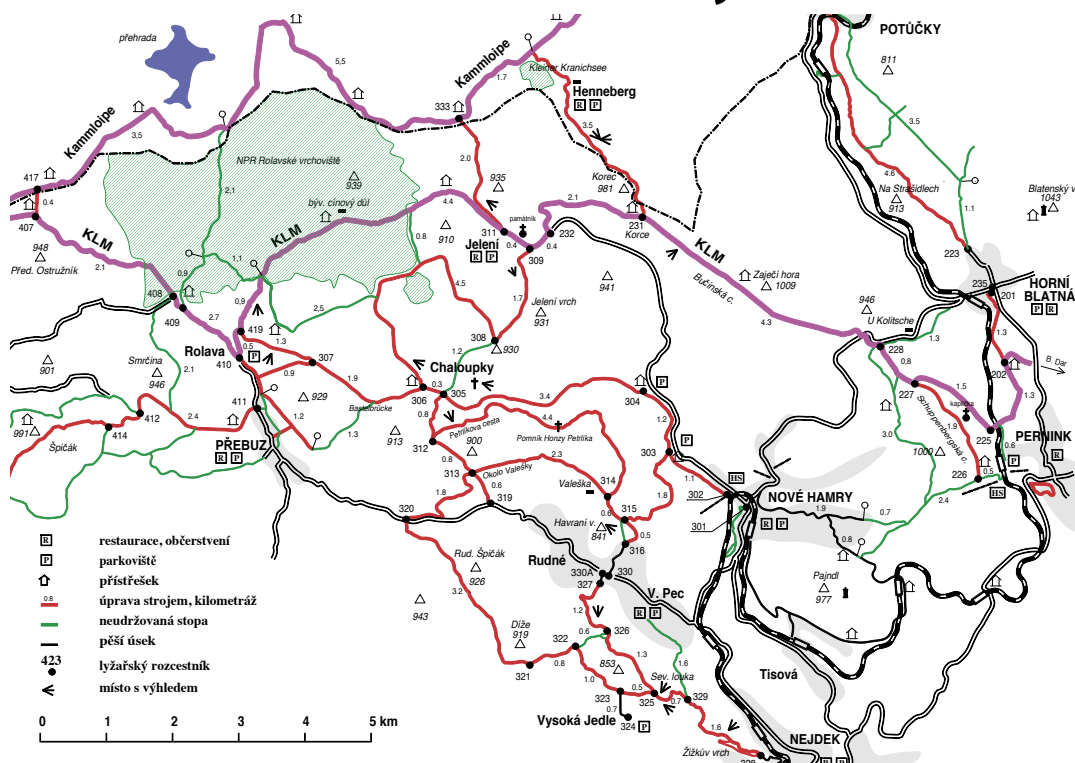

Roháči a DaD Kvintet

Krušnohorským Semmeringem na běžky do Porolaví

Náš lednový tip na výlet nabízí oblíbené trasy pro běžkaře. Všechny vedou po rolbou pravidelně upravovaných stopách ve výškách 800 až 1 000 m nad mořem, které mají při normální zimě dostatek sněhu. Většina stop je chráněna lesy nebo údolími, a lyžař není proto vystaven tolik náporům větru a nepohodě jako například na pláních k Božímu Daru. Určitě to ocení rodiče s dětmi.

Název Porolaví souvisí s tím, že vodu z popisované oblasti odvádí horská říčka Rolava. Na okrajích této pěkné, hojně navštěvované běžkařské oblasti leží Nejdek, Nové Hamry a Pernink, které jsou spolu s dalšími ideálními výchozími a dojezdovými místy. Automobilisté mohou využít, kromě obcí a měst, hlavně dvě další parkoviště za Novými Hamry u silnice na Jelení. Hodně lyžařů začíná právě u druhého parkoviště, odkud je záruka kvalitní stopy i v době, kdy je méně sněhu. Jiní jedou autem až do Jelení, kde se dá parkovat u penzionu, odkud mají blíže na Kammloipe, nebo jedou přímo na Krušnohorskou magistrálu. Další místa pro parkování v blízkosti stopy jsou ve Vysoké Peci nebo na Vysoké Jedli u Nejdku. V Perninku se nachází parkoviště přímo u nádraží. Také oblast v okolí Přebuze je nejlépe dostupná autem. Odtud se dají objíždět nejen okruhy v okolí, ale zážitkem je i trasa na

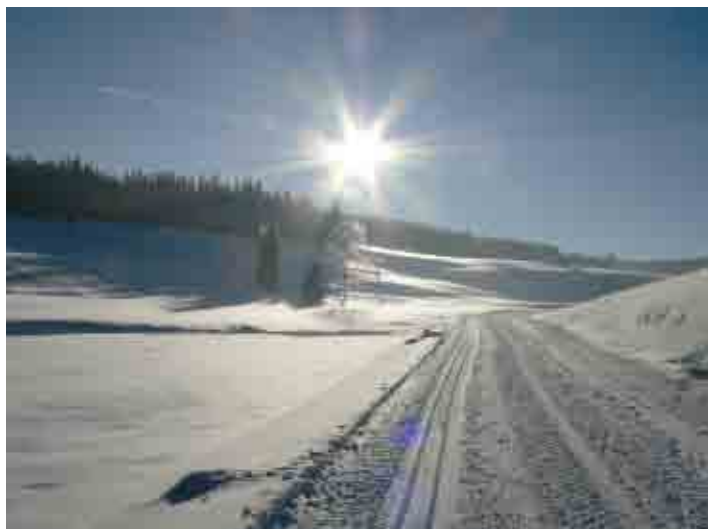
Mapa oblasti

Přední Ostružník (s přejezdem na německou Kammloipe), případně s pokračováním na Bublavu, dále s výjezdem na Aschberg a zpět po Kammloipe k parkovišti.

Další velkou výhodou je doprava regionální železnici z Karlových Varů, navíc s dostatečným počtem spojení. Vzhledem k převýšení 525 m, které musí vlak z karlovarského dolního nádraží na vzdálenosti 35 km překonat, bývá

tato trať také nazývána Krušnohorský Semmering. Nádraží v Perninku (902 m n. m.) je třetí nejvýše položené v Česku – po Kubově Hutí a zastávce Zatoň na Šumavě. Celá trať (s pokračováním do Johanngeorgenstadtu) byla uvedena do provozu v roce 1899. Jízda vlakem náročným horským terénem se čtyřmi tunely, řadou mostů a s krásnými výhledy do krajiny je určitě hezkým zážitkem.

Pro lepší orientaci a výběr vhodného výletu doporučujeme vybavit se tržací mapou lyžařských tras, která bude k dispozici ve všech zdejších infocentrech a ubytovacích zařízeních. Další velké podrobné mapy jsou upevněny na významných bodech a na některých rozcestnících jsou základní orientační mapky. Vůbec nejdůležitější informace o aktuálním stavu úpravy stop, včetně dalších informa-

Romantika na Chaloupkách

Valeška

Jaro na Rolavě

cí, jsou k dispozici na webových stránkách <http://krusnehoryaktivne.cz/> a <http://gis.kr-karlovarsky.cz/klm/new/>. Na mapě v tomto článku jsou červeně vyznačené stopy pravidelně projížděné rolbou, částečně sněžným skútre. Vedlejší zelené trasy jsou turisty využívány jen občas a nemusí být vždy prošlapány.

Pernink – Jelení – Chaloupky – Nové Hamry

(délka 22 km, celá trasa je zakreslena i s výškovým profilem na <http://mapy.cz/s/oue4>)

Tuto trasu lze pohodlně zvládnout s využitím ranního vlaku do Perninku a odpoledního z Nových Hamrů zpět. Úsek z Perninku do Jelení vede po Krušnohorské lyžařské magistrále. Za delším sjezdem od Korců přijedeme k silnici v Jelení, kde po 400 metrech odbočíme u rozcestníku 309 doleva. Čeká nás delší výstup, zato s nádherným výhledem na údolí. Toto stoupání je poslední, na zbývajících 12 kilometrech se trvale klesá až do centra Nových Hamrů, pokud si nepřidáme ještě nějaké zpestření navíc. Mezi rozcestníky 308 a 306 projíždíme nádhernou lesní partií, dotkneme se i přírodní rezervace. Poslední třetina je zakončena rychlým sjezdem k příštířsku u rozcestníku 306. Zde se nabídně pohled na jedno z nejhezčích údolí Porolaví, kde stávala osada Chaloupky (Neuhaus).

V létě zde přírodovědci nacházejí vzácné rostliny a živočichy, v zachovalých sklepeních přezimují netopýři. Místy rostou na kyselé půdě smrky, které mají charakteristický kuželovitý tvar, utvářený mrazem a okusem zvěří. V okolí lze nalézt i polodrahokamy a zbytky cínové rudy po bývalé těžbě. Údolím protéká dravá říčka Rolava. V Chaloupkách stálo v roce 1930 79 domů, žilo zde 359 obyvatel. Ze všech stavení jsou dnes viditelné hlavně jen základy bývalé pily. V budoucnu není vyloučeno, že celé údolí bude zatopeno plánovanou přehradou. Za rozcestníkem 305 je na svahu menší les s názvem Haad, na jehož horním okraji stojí obnovený kříž, odkud je daleký výhled. Ke kříži je možno vyšlapat na lyžích šikmo po louce od rozcestníku 305. Chaloupky jsou rozcestím i několika dalších lyžařských směrů. Nejkratší cesta do Nových Hamrů vede na celém dalším úseku podél říčky Rolavy, která zde má velký spád a divoké kamenité koryto. Čeká nás takřka 6 km mírného sjezdu lesem a od Chaloupeckého parkoviště (304) rovina až ke sjezdovce u Nových Hamrů, kde výlet končí.

Okruhy z Nových Hamrů

(délky jsou od 13 do 18 km, případně méně, podle volby)

Začínáme v Nových Hamrech, kde jsou zdejší tratě upravovány jak pro klasický styl, tak pro bruslení. Na výběr je několik variant. Můžeme se vydat buď již popsa-

Žižkův vrch u Nejdku

nou cestou do Chaloupek podél Rolavy a odtud zpět do Nových Hamrů po nádherné Petrlikově cestě, nebo trasou okolo hájovny Valeška a dále k rozcestníku 315 a 303. K rozcestníku 303 je rychlý, ale bezpečný sjezd. Tyto okruhy lze absolvovat také opačným směrem (od rozcestníku 303 do kopce). Na Petrlikově cestě stojí pomník významného nejdeckého sportovce Honzy Petrlika, který zde zahynul při lyžařském závodu. Bohužel při větším množství sněhu bývá pomník zapadán a snadno se přehlédne. Ke krásným stavením patří bývalá hájovna Valeška (nedaleko rozcestníku 314). Z Havraního vrchu u rozcestníku 315 je daleký výhled až na Doupovské vrchy a na horský hřeben Vysoké Jedle. Za „sklouznutí“ stojí určitě i cesta od rozcestníku 306 v Chaloupkách směrem na Přebuz, ale spoň k můstku u rozcestníku 307. Další z možností je i delší výlet z Nových Hamrů přes Chaloupky a Vysokou Jedli do Nejdku. Trasa z Chaloupek do Nejdku má 17 km a je zakreslena i s výškovým profilem na <https://mapy.cz/s/oGIV>.

Nové Hamry – Chaloupky – Rolava – Jelení – Nové Hamry

(délka 27 km, celá trasa je zakreslena i s výškovým profilem na <https://mapy.cz/s/ozbt>)

V minulém zimě se začala poprvé projíždět rolbou silnice z Jelení do bývalé obce Rolava, která se v zimě neudrzuje pro auta. Lyža-

řům se tím nabídla další nádherná oblast. Z Nových Hamrů do Chaloupek se jede po dříve popsané cestě podél Rolavy, v Chaloupkách od rozcestníku 306 pokračuje k mostu u rozcestníku 307, mírné stoupání není namáhavé. Na levé straně údolí teče Rolava. V létě je v jednom místě vidět brod, vyložený panely. Dříve zde stál můstek, nazývaný Bastelbrücke (Sebastiánův, Bastlův most), k němuž se váže pověst, že až se na Bastlově můstku setkají vojáci bílé, černé a rudé pleti, uzavrou spolu mír, a tím skončí strašná válka. V květnu 1945 ležela obec v demarkační zóně. Podle svědectví rodáků se vojáci americké a sovětské armády sjížděli džípy v údolí Rolavy, tím se v jistém smyslu naplnilo proroctví (zdroj: Petr Rojík).

Za rozcestníkem 307 vystoupáme na vrchol, odkud se otevře výhled do rozsáhlého údolí dřívější obce Rolava (Sauersack), kde stálo v roce 1930 celkem 157 domů a žilo zde 1 016 obyvatel. Po sjezdu okolo stavby bývalého transformátoru odbočíme vpravo a po Krušnohorské lyžařské magistrále nás čeká 5 km po rovině až do Jelení. Po obou stranách stopy se rozkládá NPR Rolavská vrchoviště, v necelé polovině úseku se zbytky mohutné stavby bývalého dolu a úpravny cínové rudy. Za 2. světové války zde pracovalo až 400 válečných zajatců, provoz byl ukončen v roce 1946. V Jelení jedeme okolo penzionu s možností

občerstvení, pokračujeme k rozcestníku 309 a odtud do Nových Hamrů přes Chaloupky po již popsané trase. Celý okruh lze samozřejmě absolvovat také opačně.

Pernink – Jelení – Chaloupky – Vysoká Jedle – Nejděk

(délka 27 km, celá trasa je zakreslena i s výškovým profilem na <https://mapy.cz/s/oubF>)

Přestože nabízená trasa je delší, není až tolik náročná, protože posledních 8 km se trvale klesá až do Nejděku. Z Perninku až do Chaloupek (k rozcestníku 305) je trasa popsána v předchozích odstavcích. U rozcestníku 305 se dáme přes řeku Rolavu a mírně stoupáme po okraji Chaloupeckého údolí a dále lesem až k rozcestníku 313, kde

odbočíme doprava. Od letošního roku je zde nově upravená trasa, která umožňuje rolbě průjezd na Vysokou Jedli až k rozcestníku 323. Na posledních třech kilometrech do Nejděku upravuje stopu zatím skútr. Předpokládáme, že i tento dojezd dozná v budoucnu úpravu komunikace, a rolba se tak ještě více přiblíží k městu. Na dojezdu do Nejděku jsou dvě místa s krásnou vyhlídkou. Na Severní louce je vidět údolí Nových Hamrů, na obzoru s hřebenem kopců mezi Perninkem a Jelením masivem Pajndlu s rozhlednou a východním směrem Doupovské hory. Těsně u Nejděku na Žižkově vrchu je kromě města opět vidět panorama Pajndlu a nedaleké Tisové.

Jiří Málek

Vysoká Jedle

TJ Radon Vysoká Pec zakládá novou tradici – novoroční výlet Po stopách Honzy Petrlíka. Nultý ročník byl uspořádán 1. ledna 2016 se startem v půl druhé ve Vysoké Peci. Přichází z druhé strany kopce se přidali po druhé hodině na Havraním vrchu. Letos to byl pěší výlet a bez oficiální občerstvovací stanice.

K pomníčku vášnivého lyžaře na tzv. Petrlikově cestě dorazilo bezmála 60 výletníků – pamětníků, přátel, ale i budoucích lyžařských nadějí. Výletu se zúčastnily i tři dcery Honzy – Zuzana, Marcela, Eva a jejich pocity shrnula nejstarší Zuzka: „Velký dík TJ Radon a všem, kteří se podí-

leli na uspořádání této novoroční akce ve jméno našeho táty Jana Petrlíka! Moc vám všem za rodinu Petrliků děkujeme. Také Mírovi Freyovi za fotodokumentaci celé akce a panu Jaromíru Freyovi st. za hezká vzpomínková slova. Ještě jednou všem mnohokrát díky!“

Třicáté výročí úmrtí Honzy v lyžařské stopě připadá na 16. března 2016. Rodina, přátelé a odchovanci připravují vzpomínkovou akci. Budete včas informováni.

„Kdo brzdí, nevyhrává!“

**TJ Radon Vysoká Pec
foto: Jaromír Frey ml.**

Poutníci – pamětníci a přátelé na cestě

U pomníku

V studených zimních dnech je pro nás důležitý hřejivý domov. Tam se vracíme i setkáváme s rodinou a přáteli. Společně slavíme a užíváme největší svátky. To ctíme i my v Krušnohoří, a proto také tolik dbáme na kvalitní suroviny při výběru jídla a vazbu k tradicím regionu. Je to skutečně příjemná představa, venku mráz, sníh a tma, doma na stole září světlo svíček a z kuchyně se line příjemná vůně. Opravdu dobrý kus masa zasytí a je nejen symbolem pospolitosti a bezpečí.

Dnes je snadné od tradičních farmářů v Abertamech i v Nejdku získat kvalitní maso. Domácí chov je to nejlepší, co můžeme mít. Pro dnešní recept jsem zvolil kůzlečí maso, můžete však zvolit i jiné, například vepřové.

Suroviny: 500 g masa, kousek tvrdšího tmavého chleba, 125 ml piva, 2 stroužky domácího česneku, 50 g sádla, cibule, sůl, pepř, drčený kmín, bramborový škrob

Postup: Nepříliš tučné maso si připravíme a nakrájíme například na menší kostky. Na sádle

osmažíme nasekanou cibuli a dva rozdrcené stroužky česneku, přidáme maso a podusíme do poloměkka. Potom osolíme a okořeníme pepřem a kmínem. Přidáme nastrouhaný tmavý chléb, pivo a dovaříme pod pokličkou. K zahuštění použijeme bramborový škrob. Přílohu volíme podle chuti. Osobně dávám přednost bramborovému knedlíku se zelím (samozřejmě domácím).

K připomenutí a obnovení již zapomenutého a jeho propojení se současnými trendy v gastronomii vznikl přeshraniční projekt

Ziel 3/Cíl 3 „Kulinářské zážitky v Krušnohoří/Erzgebirge“, na jehož realizaci s žáky a učiteli spolupracujeme.

Josef Dvořáček,
SOŠ a SOU Nejdk

Den po vánočních svátcích, v neděli 27. prosince, proběhl v Perninku v kostele Nejsvětější Trojice vánoční koncert pěveckého sboru z Merklína, který je pod vedením paní Moniky Šebestové dlouholetou stálíci vánočních koncertů. Při společném pobrukování více či méně známých koled si všichni užili uvolněnou a přátelskou atmosféru vánočních svátků. V Krušných horách se vždy hrálo a zpívalo a je dnes již těžké si představit v našich obcích adventní čas bez muzicírování.

Martin Liška

Vzpomínka sněhem nezapadá

Na Štědrý den 2015 v nedožitých devadesáti letech opustil řady krušnohorských lyžařů trenér mládeže, později „bafík i čajový dědek“ Jaroslav Huml. Na jeho vyrovnaný klid, trpělivost a vždy dobrou náladu nezapomene žádný účastník běžeckých lyžařských závodů na našich horách.

Jiří Kupilík

Model Klínovce v božídarském muzeu

V božídarském muzeu je od konce loňského roku vystaven nový model Klínovce a Fichtelbergu. Pro Služby Boží Dar jej zhotovili trestanci z věznice Horní Slavkov na Sokolovsku. Model má rozměry 365 x 115 cm a zobrazuje v měřítku 1:100 komplex budov bývalého hotelu na Klínovci a současného hotelu na Fichtelbergu i další objekty včetně koncových stanic lanovek na české i saské straně vrcholů. Pozorný návštěvník odhalí i jednu odchylku od skutečnosti: na modelu je totiž také kabinová dráha propojující oba vrcholy, která je však zatím pouze vizí. Muzeum je přístupné zdarma denně od 8 do 18 hodin.

(red, iDNES)

Čertice

Ježíškovy vánoční trhy

Loňské čtvrté Ježíškovy vánoční trhy byly v mnohém první. Poprvé nenapadl sníh, poprvé nezlobila elektřina, poprvé zazněly naživo krušnohorské tradiční písně v podání Miroslava Houra a Heike Siegel. Poprvé se trhy protnuly s mikulášskou nadílkou, takže náměstí zaplavily božidarské děti všeho věku jako čertíci a andělé. Odpovědi na jejich všetečné otázky vás poslaly buď do nebička, nebo do peklíčka. Poprvé jsme zaznamenali výrazný skok v počtech návštěvníků Božího Daru – trhy prošlo 1 620 lidí, ať už přijeli na procházku po Ježíškově stezce, poslat dopis a nechat si ho orazit unikátním poštovním razítkem, nebo přímo a jen na trhy.

Poprvé vyprodali někteří prodejci svůj stánek! Poprvé gurmán Kulhoš

otevřel svůj vynikající hamburgerový bar tak pozdě, že nestihl polehne. Poprvé se podávaly polévky tak lahodné, že se na ně stála dlouhá fronta. Poprvé byly k ochutnání vynikající nepečené kuličky, jež prodávali malí Božidárci. Z tržby pak zakoupili skutečný dárek od Člověka v tísní – čtyřicet kuřátek a kučeravou ovečku. Poprvé přijela na Ježíškovy trhy natáčet televize. Mnoho z nás usínalo s radostným srdcem a komůrkou plnou dárků pro své milé.

Děkujeme městu Boží Dar, že již čtyři roky trhy podporuje. Děkujeme božidarským dětem a všem, kteří slavnostní adventní náladou přispíváte k nádherné atmosféře trhů. V roce 2016 se uvidíme opět druhou adventní sobotu na Božím Daru!

Advent plný řemesel

Pracovní nasazení

Ve vánoční dílnu se na jedno adventní odpoledne každým rokem promění slavnostní sál hotelu Praha. Ježíšek by se divil, kolik krásných dárků dokážou vyrobit děti i dospělí z Božího Daru i širokého okolí. Chce to jen nápad a dobré učitele. V sobotu 12. prosince jsme pod vede-

ním ostrovských umělců v čele s výtvarnicí Květou Belanovou paličkovali, drátkovali, zdobili vánoční věnce, zažehlovali korálky, vyráběli vánoční dekorace z papíru či vyzkoušeli techniku pedig. Krušnohorská řemesla tak získávají novou generaci následovníků a příznivců.

Předvánoční setkání zpřijemnilo svými pohádkami o třech medvědech a o čtyřech ročních obdobích malí angličtináři. Božidarské děti (hudebníci) vyladily svůj vánoční koncert právě na tuto sobotu. Poděkování za hudební vystoupení patří panu Janu Tichému.

Jitka Peřina, Martina Poštová

Rybova mše u sousedů

O tom, že Česká mše vánoční Jakuba Jana Ryby je nádherná a neodmyslitelně patří k českým Vánocům, ví každý Čech. Čtvrtou adventní sobotu nadchla také německé návštěvníky v kostele Martina Luthera v Oberwiesenthalu. „Byl to opravdu krásný zážitek,“ pochvalovali si. „Rybovka“ zazněla v podání Karlovarského pěveckého sboru a dojem umocnil úžasný doprovod na varhany. Za

svůj výkon byli všichni sboristé odměněni ovacemi ve stoje.

Češi mohli obdivovat vkusnou vánoční výzdobu kostela, typickou pro saské Krušnohoří. Bez osvětlených vyřezávaných oblouků s dřevěnými figurami andělů a horníků, kteří odedávna symbolizují ochranu saských hornických městeček, si Vánoce neumí představit žádný z našich německých sousedů. Za krásnou výzdobu děkujeme farnos-

ti, za úžasný hudební zážitek Karlovarskému pěveckému sboru, za příjemnou atmosféru všem návštěvníkům a za finanční podporu Česko-německému fondu budoucnosti. V sobotu 19. prosince začala jedna z přeshraničních vánočních tradic.

Na Rybovu Českou mši vánoční a vánoční setkání se sousedy, přáteli a známými jsme se mohli těšit také v kostele svaté Anny na Božím Daru 26. prosince.

Najdi si svůj vánoční stromeček

Na Božím Daru pod dohledem lesního správce vyrábíme za vánočními stromky každým rokem všichni společně. Základní instrukce znějí jasně: vymezený sektor, stromeček, který ostatním vadí, smrček a správná velikost. Pak už jen řežeme a vážeme. Obvykle na sáňkách, loni však pěšky putují stromečky do božidarských domácností, aby na Štědrý den udělaly radost malým i velkým.

Martina Poštová

Hudební Vánoce v Horní Blatné

Již nepsanou tradicí, ohlašující začátek vánočních svátků v Horní Blatné, je zpívání koled před kostelem sv. Vavřince v provedení dětí místní základní a mateřské školy. Vzhledem k teplému počasí, připomínajícímu spíše podzim než předvánoční čas, se v sobotu 19. prosince na náměstí sešlo velké množství účastníků, kteří si vánoční koledy zazpívali spolu s dětmi.

Při příležitosti dvoustého výročí úmrtí Jakuba Jana Ryby (1765–1815) představil v pondělí 28. prosince v kostele svatého Vavřince Karlovarský pěvecký sbor spolu s hudebním doprovodem skladatelovu česky psanou Českou mši vánoční. Vystoupení sboru ocenili všichni přítomní dlouhotrvajícím potleskem a na samý závěr si společně zazpívali vánoční koledu Narodil se Kristus Pán.

Jiří Kupilík

foto: Jiří Dimitrov, Jiří Kupilík

Všem pro rok 2016 na vědomost se dává

Odvolejte, co jste odvolali, a slibte, co jste slíbili!

Váš Vševed II., toho času z vůle lidu první král

Ski areál Potůčky

www.skipot.cz

S láskou k lyžování

Krušnohorská
Apatyka *... to nejlepší z našich
Krušných hor*

Bylinné
oleje
masti
tinkтуры
čaje
specialitky
poradenství
e-shop
herbář

100% přírodní produkty
Natura Krušných hor
Ruční domácí výroba
Ruční sběr bylin
Regimální produkt

www.krusnohorskaapatyka.cz

LESY JÁCHYMOV

PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

SPRÁVA LESŮ MĚSTA JÁCHYMOVA

MYSLIVOST

❖ poplatkový lov jelení zvěře

NÁKUP A PRODEJ DŘEVA

PILAŘSKÁ VÝROBA

- ❖ certifikované stavební řezivo
- ❖ paletové přílezy
- ❖ řezání střešních krovů na zakázku do délky 10,5 m
- ❖ pořez na zakázku

MĚSTSKÉ LESY, Mathesiova 209, 362 51 JÁCHYMOV
tel.: **353 811 211**, fax: **353 811 221**

STŘEDISKO PILAŘSKÉHO PROVOZU
Dvořákova 999, tel.: **731 111 784**

HORSKÝ STATEK ABERTAMY s. r. o.

vás zve k nákupu vlastních farmářských
produktů a výrobků do prodejny
v Abertamech, Farní 28

Nabízíme
sýry z ovčího, koziho a kravského mléka,
mezi nimiž jsou výrobky oceněné jako
regionální potravina a biopotravina roku,
lahvové vysokotučné
kravské mléko, máslo
a také čerstvé hovězí,
vepřové a jehněčí maso
z vlastního chovu.

Otevírací doba: pondělí až čtvrtek 11-16, pátek a sobota 8-17, neděle 10-17
Tel: 602 455 329 / e-mail: vlasta.jerabkova@farmazvirat.cz

OČNÍ OPTIKA

Marketa Tomková

pondělí až pátek
08:00 - 17:00

Sokolovská 1621
356 01 Sokolov

tel.: 352 669 406

u nás si vyberete...

www.optika-tomkova.webnode.cz

SPORT & RELAX & WELLNESS

Moderní centrum vodních radovánek v srdci Krušných hor
Vás zve k návštěvě.

- krytý bazén 25 m
- dětský bazének s vodopádem
- Kneippův chodník
- tobogán
- finská sauna, infra sauna
- a parní box
- whirlpool
- letní terasa s lehátky
- wellness procedury
- suché uhlíčitě
- a radonové koupele
- relaxační masáže
- parafínové zábaly
- rybičky Garra Rufa
- skupinové lekce
- Aqua fitness
- /na objednávku/
- solná jeskyně
- kryokabina
- fitness a solárium
- kadeřnictví
- kavárna

LÁZEŇSKÉ CENTRUM AGRICOLA
T. G. Masaryka 415, 362 51 Jáchymov
tel.: +420 353 836 000
e-mail: agricola@laznejachymov.cz
www.aquajachymov.cz

www.laznejachymov.cz

ENGADIN

APARTMÁNY NA BOŽÍM DARU
BOŽÍ MÍSTO PRO SPORTOVCE

PRVOTŘÍDNÍ ZÁZEMÍ PRO KVALITNÍ TRÉNINK

- pro jednotlivce i velké týmy
- profesionály i rekreační sportovce
- trénink a relaxace ve vysoké nadmořské výšce

CYKLISTIKA • BĚŽECKÉ LYŽOVÁNÍ • BĚH

RELAXACE • REGENERACE

HORSKÁ CYKLISTIKA • SKIALPY • SJEDOVÉ LYŽOVÁNÍ

VYMĚŇTE BRÝLE

DIOPTRICKÉ

ZA SLUNEČNÍ

K laserové operaci očí luxusní sluneční brýle ZDARMA.

- Odstranění dioptrií laserem
- Operace šedého zákalu femtosekundovým laserem
- Operace zeleného zákalu
- Implantace nitroočních čoček
- Léčba sítnice
- Operace rohovky
- Estetické oční zákroky

VŠECHNY
OČNÍ OPERACE
NYNÍ
I NA SPLÁTKY!

OČNÍ KLINIKA NEMOS

telefon: 733 594 993
www.ocnimpc.cz
www.facebook.com/ocnimpc

Výstava Abertamské rukavičkářství Ausstellung Aberthamer Handschuhmacherei

9.1., *23.1., 6.2., *27.2., 12.3., *26.3., 9.4.,
*23.4., 7.5., *21.5., */*11. + 12.6., 25.6.2016
13:00 - 17:00

* Ukázky výroby rukavic / Handschuhherzeugungsvorführungen
** Abertamská pouť / Aberthamer Fest

Městský úřad Abertamy / Gemeindeamt Abertham

Skupiny i mimo otevírací hodiny po předchozí dohodě na:
Gruppen auch ausserhalb der Öffnungszeiten
nach vorheriger Absprache unter:
728 550 146, rudalo@seznam.cz

Slavní krušnohorští lyžaři na „Plackách“

Zakoupením sběratelské placky můžete i Vy podpořit údržbu lyžařských běžeckých stop!

Placky v hodnotě 100 Kč a 300 Kč jsou k dostání v krušnohorských infocentrech a na dalších vybraných místech.

Bližší informace na krušnohoryaktivne.cz

Příspěv na údržbu lyžařských stop můžete také zasláním libovolné částky na účet veřejné sbírky První Krušnohorské o.p.s. č. 269980072/0300.

Děkujeme!

Aktuální stav lyžařských tras

Příspěvek na účet veřejné sbírky

Darujte pololetní předplatné
MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY - ZÁPAD
Za 300 Kč každý měsíc
ÚNOR až ČERVENEC
barevné svědectví z Krušných hor a okolí
poštou na doručovací adresu v ČR
Objednávky pro Vaše blízké zašlete:
herzgebirgeluft@seznam.cz

KRUŠNOHORSKÝ LUFT o.p.s.
Komenského 299, 362 37 Horní Blatná

Takto vypadala účetní uzávěrka před 6000 lety.
To by dnes asi neprošlo.

Účetní a daňová kancelář Věry Malimánkové
Vám zpracuje účetnictví, daně a mzdy tak,
aby to prošlo!

Věra Malimánková
Ilodboje 194, Horní Blatná
353 541 771; 728 479 709; vm@fias.cz

TRUHLÁRNA KAŠPAR.CZ – NEJSME PLÁTCI DPH
VYRÁBÍ: OKNA, DVEŘE, ZÁRUBNĚ, SCHODY, NÁBYTEK AJ.
MOŽNOST POŘEZU VLASTNÍ KULATINY
MEINLOVA 188, PERNINK, T-353 892 383 • M-723 331 711